

FREE LITHUANIA

2618 WEST 71 STREET,
CHICAGO, ILLINOIS, 60629
Tel: 476-3371Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, IllinoisIštrėmimo kelias taip apkarsta,
O tu juo be poilsio eini,
Tartum širdi neštumei į karstą,
Tartum kojas degintum ugnį...Ištrėmimo kelias buvo skirtas
Daugelio mažų tautų sūnams,
O pasaulis šoko tartum girtas
Ir ugnies kardu grasino mums.

Laisvoji Lietuva

EINA XXII METUS

1968 LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METŲ RUGPIŪČIO-AUGUST 29

Kainas 20 ct.

Nr. 17 (1034)

ČEKOSLOVAKIJOS LAISVĖJIMO DRAMA

K. TAUTKUS

Daugiau pusmečio Maskva ir Pra-
ga lygino krizės dramos vaidinimą.
Ciernoje abiejų kraštų politinio biu-
ro nariai ketvirtą dienų dramos vei-
kalą taisė, koregavo, alpo ir kraujuo
jančiais skrandžiais braukė ir per-
rašinėjo veikalo baigmės epilogą.
Bratislavos deklaraciją pasirašė
jau šeši komunistiniai kraštai. Pa-
tetiškai ir skambiu žodžiu deklara-
cijoje buvo "suverenumo", draugiš-
kų ir "broliškų partijų" žygiavimą
vienoje socialistinėje šeimoje tvir-
tu ir lygybe ir "savarankiškumo
teise paremtu žingsniu..." Praslin-
kus septyniolikai dienų po deklara-
cijos pasirašymo, prasidėjo dramos
vaidinimo pirmasis aktas-penkių in-
vazija į Čekoslovakiją ir krašto oku-
pavimas.

Jugoslavijos ir Rumunijos vadų
vizitai pagreitino invazijos nuo-
sprendį

Ketvirtąją dieną po Bratislavos
deklaracijos į Pragę vizitui atvyko
Jugoslavijos komunistų vadas ir
prez. Tito. Neįprastai šiltas ir
džiaugsmingas sutikimas ir sekę pa-
sitarimai su Čekoslovakijos komu-
nistų vadu A. Dubčeku ir kitais vy-
riausybės vyrais įsiutino Maskvos
politinio biuro kietos linijos narius
(Mazurov, Kirilenko, Gromyko, Podg-
orny ir kt.). Titui išvykus atvyko se-
kantis Pragos laisvėjimo reformų
rėmėjas Rumunijos komunistų parti-
jos vadas ir prez. N. Ceausescu. Jis
taip pat buvo labai šiltai priimtas,
o jam išvykstant buvo pasirašyta
draugiškumo ir kultūrinio bei ekono-
minio bendradarbiavimo sutartis,
kuria pasirašė Čekoslovakijos prez.
gen. Svoboda. Tuojau Maskvos spau-
doje prasidėjo puolimai, iškasimas
"revoliucinių jėgų", kurios pasiry-
žusios sunaikinti "krašto socialisti-
inę santvarką". Invazijos išvakarė
se Čekoslovakijos Centro komitetas
ir vyriausybė ėmė vykdyti Ciernoje
slaptus išipareigojimus suvaržyti
spaudos laisvę. Vidaus reik. min. Jo-
seph Pauvel buvo įsakyta neleisti
spausdinti kritikos straipsnių stu-
dentų laikraštyje "Student" ir "Li-
terani Listy" bei jaunimui skirtame
laikraštyje "Mlada Fronta". Kadan-
gi spaudos cenzūros senieji įstaty-
mai yra panaikinti, tai vid. reik. mi-
nisteris įsakymą vykdyti atsisakė.
Pavel yra nukentėjęs nuo Stalino re-
žimo, ilgai sėdėjo kalėjime, yra Mas-
kvos neapkenčiamas žmogus vyriausy-
bėje, kaip ir saugumo srities parti-
jos dalies vedėjas gen. Phrilik, ku-
ris kritikavo Varšuvos pakto struk-
turą.

Karinių vadų pasitarimas ir po-
litbiuro narių atšaukimas iš
atostogų

Porą dienų prieš invaziją slaptai
tarėsi Lenkijos teritorijoje Mask-
vos kariniai vadai. Krašto apsaugos
min. Grechko, Jakubowski, gen. Mar-
jachin su lenkų brigados gen. B.
SZczerba ir rytinės Vokietijos gen.
lt. W. Allenstein. Jie sudarė ir paruo-
šė smulkų Čekoslovakijos okupaci-
jos planą. Tuo pačiu metu Maskvos
politinio biuro dalis narių buvo iš-
vykę pilsniui. Jie skubiai buvo suk-
viesti nepaprastam posėdžiui, kuria-
me buvo nustatytas okupacijos lai-
kas ir jį pradėti vykdyti galutinis
leidimas. Invazija prasidėjo 11 val.
nakties (Europos laiku), gi Chicagos
laiku apie 4 val. po pietų. Kaip jau
Maskvos, R. Vokietijos, Lenkijos ir
Bulgarijos šarvuočiai riedėjo Pra-
gos gatvėmis, o transportiniai lėk-
tuvai nuleido desantininkus sostinės
oruostyje, kaip pajukai, Maskvos
ambasadorius atsilankė prezidentū-
roje ir pranešė apie Varšuvos pak-
to karinių jėgų invaziją į Čekoslova-
kiją. Jis pareiškė, kad invaziją įvyk-
dė todėl, kad "Čekoslovakijos vy-
riausybė ir Centro Komitetas" rei-
kalavo skubios pagalbos sustabdyti
"reakcionieriškų jėgų sujudimą su-
naikinti Čekoslovakijos socialisti-
nio režimo santvarką." Gi Pragos
radio suspėjo pranešti, kad nei vy-
riausybės min. pirm. Ciernik, nei
prez. Svoboda, nei partijos vadas to-
kio reikalavimo ar prašymo nėra
padarę. Okupacinės jėgos Centro
komitetą rado posėdžiaujantį savo
būstinėje ir ją tuojau apsupo. Tuo
tarpu partijos vado Dubčeko, vyriausy-
bės narių ir laisvėjimo šalininkų
likimas dar nežinomas. Yra žinoma
kad pasieniai su Vengrija (ji nebu-
vo pakviesta invazijai) ir V. Vokietijai
bei Austrijai uždaryti ir saugojami
stiprių okupacinių jėgų. Vykdomi
masiniai gyventojų areštai. Lau-
kiama viešų ir komiškų teismų, gi
daugiausiai tylių, nekaltų žmonių,
kurie troško ir kovojo už savo
krašto laisvę, likvidavimo. Tikima-
si, kad ir Dubčekui bus suruoštas
"parodomasis" teismas už valsty-
bės išdavimą. Novotni ir jo režimo
šalininkai dirba ir padeda "atsily-
ginti" savo priešams, ypatingai li-
beralinės krypties komunistų parti-
jos nariams ir gausiems gyventojų
sluoksniams. Dabar jau aišku, ko-
dėl Maskva laikinai pakentė savo
pasmerkimą pasaulio akyse, kuris
statė klausimą-ar Maskva bus galu-
tinai pasmerkusi save viso pasaulio
akyse, kaip komunistinis kraštas, te-
žinantis brutalumu ir karine jėga
paremta teisę, vykdydama spaudimą
Pragai? Klausimas jau pilnai atsaky-
tas, krizės dramos veiksmas suvai-
dintas, tebėsant šlapiam rašalui po-

padėtu parašu po Bratislavos dekla-
racija. Pasaulio reakcijos nebuvo,
nes Maskva pasirinko tinkamą laiką
kai kiti kraštai yra užimti kitais rei-
kalais namuose ir išipareigoję kitur

Vengrijos tragedijos metu pasau-
lis buvo akreipęs visą dėmesį į Su-
ezo kanalo invaziją-pamokinama
Egipto, Tada Prancūzija, Britanija
ir Izraelis pamokė Egiptą kariniais
veiksmais. Tuo metu Maskvos tan-
kai ir patrankos traiskė nekaltus
Vengrijos gyventojus gatvėse ir aik-
štėse. Tuo pat metu ir Lenkijoje su-
judimas buvo negailestingai sutvar-
kytas nuo "studentų chuliganų". Be-
to, Amerikoje buvo prezidento rinki-
mų metai ir visas dėmesis buvo su-
kauptas vidaus politikai, Nuogastin-
gi pasmerkimo Maskvos pareiški-
mai buvo padaryti ir tuo viskas bu-
vo baigta ir užmiršta. Čekoslovakij-
os invazija pasirinkta irgi patogiu
laiku. Amerika įsivėlusį sunkiame
Vietnamo kare. Namuose vyksta rin-
kininė prezidentinių kandidatų kova.
Valdančioji demokratų partija yra
tiek suskilusi, kad išgirdus apie Ček-
oslovakijos invaziją, vienas aukštas
politikas pasakė, kad Amerika šiuo
momentu nieko negali padaryti ir
jokių veiksmų pradėti. Tikimasi, kad
invazija bus iškelta Jungtinėse Tautose.
Pirmas žingsnis-Saugumo Taryba.
Čia Maskva turi veto teisę ir
visą reikalą užvilkinusi gali padaryti
tik niekinį. Didžiausią susirūpinimą
ir pasmerkimą parodė Prancūzijos
ir Italijos komunistai.

Prasidėjus invazijai Norvegijos
radio buvo pagirdęs, kad protestuo-
dami prieš invaziją pasitraukė iš pa-
reigų Maskvos min. pirm. Kosyginas
ir krašto apsaugos min. maršalas
Grečko. Šveicarijos radio sugavo
Pragos radio pranešimą, kuriame
buvo sakoma, kad pasitraukė sekr.
Brežnevas, arba politinio biuro kietos
linijos narių buvo pavarytas į
"pensiją". Visus gaudus kategoriskai
užginčijo, palaikė gryniausią nesamone
Maskvos žinių agentūra
Tas ir visose sostinėse Maskvos
ambasadoriai, Atrodytu, kad gali bū-
ti ir dalis tiesos ir gaudų, arba pa-
leista skubomis Pragoje leisvės ša-
lininkų, kol jie dar suspėjo, arba fan-
tazijos darbas. Bet ateityje, reikia
tikėtis, kad Kremliaus politbiure
invazijos dvasia susiras sau aukų.
Kas bus "atpirkimo ožiu" parodys
laikas. Spėliojimų yra, net ir kandi-
datai minimi, bet mes palausime
padėties išsirutuliojimo, nesimisme
spėliojimo meno. Pasaulio opini-
ja bus didžiojo veiksmo ir invazi-
jos autorių pasmerkimo faktorium.

(Nukelta į 4 psl.)

Jonas VIRBALIS, LAS Vyr. Valdybos pirmininkas.

Šiais metais LAS Seniūnų Tarybos suvažiavime, 4-rių metų termi-
nui, vienbalsiai išrinktas Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Vyr. Valdybos
Pirmininku Jonas Virbalis.

J. Virbalis yra pirmas iš steigėjų-iniciatorių, prieš 20 su viršum
metų steigiant Sąjūdį ir Laisvąją Lietuvą. J. Virbalio pastangomis, rū-
pesčiu ir įdėtu darbu, kaip Sąjūdis, taip ir Laisvoji Lietuva per tą lai-
kotarpį yra daug nuveikę Lietuvos laisvinimo darbe bei lietuvių iš-
laikyme. J. VIRBALIS yra aktyvus ir kitų organizacijų veikėjas ir ko-
votojas už Lietuvos laisvę.

Griždamas iš atostogų J. VIRBALIS vienai savaitei sustojo Čikago-
je ir aplankė visų 3 veikiančių skyrių valdybas, Laisvosios Lietuvos
redakciją ir pavienius veiklesnius mūsų Sąjūdžio narius. Su jais aptarė
tolimesnius Sąjūdžio veiklos planus, turint galvoje veiklos pagyvi-
nimą, nes to reikalauja mūsų pavergta tauta.

Maskva neleidžia

Atsikvėpus po kasdieninių darbų,
nejučiomis mintimis nuskrieji į pa-
vergtą Tėvynę, o tuomet sunkiai su-
valdomas liūdesys ir didis gaudu-
lys užtvenkia sielą. Tiesiog instinkty-
viai kyla mintis paraf razuoti, tiks-
liau pasakius-praplėsti didžiojo mū-
šio tautos dainiaus žodžius: "Ten bro-
liai vargdieniai dejuoja, nes rusas
jiems viską diktuoja".

Anksčiau "Tėvynės Balsas", kuris
buvo skiriamas išimtinai užsienio-
se gyvenantiems lietuviams, dabar
panašaus pobūdžio tapo "Gimtas-
is Kraštas, visa pavergtosios Lietuvos
periodinė spauda, o taip pat ir pilie-
tis Baltusis savo "Tėvų ir brolių ta-
kais" kelionių atsiminimų leidinyje
primygtinai vergiškai šaukia, kad,
girdi, Lietuva neokupuota, bet sava-
rankiška, nuo nieko nepriklausanti.

Apie Lietuvos "savarankumą" te-
ko asmeniškai įsitikinti, besilankant
pavergtosios Tėvynės sostinėje Vil-
niuje. Mūsų piligrimų grupė į Lietu-
vą vyko per... Maskvą, kur buvo at-
likti atvykstančiųjų muitiniai forma-
lumi, bet ne... Vilniuje! Taigi, jau
pirmųjų pažįdavimo formalumų atli-
kimo vieta rodo, kiek Tėvynė Lietu-
va yra "nepriklausoma", "savaran-
ki" valstybė.

Nuvykus į Vilnių, jau pirmą dieną
"Inturisto" mums skirtoji vadovė pa-
reiškė: "Iki penktadienio nesikreipti
į Komitetą su Užsienio Lietuvių
Ryšiams palaikyti", nes dar nėra iš
Maskvos žinios, kada bus galima
leisti jums apsilankyti jūsų tėviškė-
se". Bet "Matuška" Maskva taip ir
nepranešė, kada mes galėsime ap-
lankyti savo tėviškes, kurių vieni ne
matėme apie puskapį, o kiti arti ka-
pos ar dar ir daugiau metų, o paver-
tos Tėvynės broliai lietuviai parei-
gūnai savarankiai negalėjo patenkin-
ti didžiųjų mūsų troškimų, pagrindinių
kelionės tikslų. Juk mes jokie
"ekskursantai", kaip kad kažkurie

mūsų broliai lietuviai įvairūs parei-
gūnai mus vadindavo, bet sakyčiau
piligrimai, tėvų žemės, tėvų kapų
šauksmų vedini vykome jų aplanky-
ti! Manau, kad pareigūnai puikiai
suprato mūsų norus ir nemaloniai
pergyveno, negalėdami patenkinti
mūsų troškimų, nes jiems... Mas-
kva neleidė!

Bevaikščiojant Vilniaus gatvėmis,
bestebint visą aplinką, nesuvaldomas
liūdesys bei skausmas spaudė širdį,
tiesiog verkti norėjosi. Nors jau per
dvidešimt metų praslinko, kai žiau-
riojį karo audrą praužė pro Vilnių,
palikdama savo pėdsakus, bet dar
iki šiol karo padarytosios žaizdos
nepagydytos! Daug sugriautų pastatų
neatstatyta, o šaligatviai net nepa-
mėginta taisyti. Eidama, kad ir pag-
rindinėmis gatvėmis Gedimino pros-
pektu (dabar Lenino), buvusios Pi-
lies (dabar Gorkio), buv. Pylimo (da-
bar Komjaunimo), Basanavičiaus,
L. Giros (buv. Vilniaus, Vokiečių),
Kosciuškos, Mickevičiaus, Ukmergės
ir kitomis, -turėjau saugotis, kad ne
užkliūčiau už sutrintų, sulaužytų ša-
ligatvių skeveldrų ir neparvirsčiau.
Šią netvarką, neabejoju, mato ir
miesto valdybos įvairūs pareigūnai,
bet iki šiol netaiso, nes matomai...

Maskva neleidžia.
Vilniuje vykdomos gan plataus
masto daugiaaukščių gyvenamųjų
namų statybos, pvz. Konarskio ir
jos gretimose gatvėse, Antakalnio
ir kitose miesto dalyse. Už Neries,
nuo kareivinių (kurių plotas staty-
bomis praplėstas) iki Verkių planuo-
jamas naujas, prasmingai pavadin-
tas, Žirmūnų priemiestis, kuriame
užsimota apie 150.000 gyventojų ap-
gyvendinti. Bet netenka abejoti, kad
šiame priemiestyje pirmumą apsi-
gyventi turės "didieji" maskviniai
"broliai", o ne lietuviai. Gal jiems

(Nukelta į 2 psl.)

Sovietams okupuojant Čekoslovakiją-krašto gyventojai energingai priešinosi padeginėdami jų tankus ir
išskėlė savo vėliavas šaukė: "Šalin okupantas!".

KAS JUOS RIŠA?

P. STRAVINSKAS

VLIKą, mūsų pavergtosios tautos atstovybę, panaikinti siekia: 1) Lietuvos okupantas su savo Agitpropu, 2) okupanto agentai (iš idejos ar apmokami), 3) lietuviai komunistai, 4) Agitpropo apkvaišinti lietuviai (kaip Brooklyno "vienybinkai" ar šviesiečiai-santariečiai), 5) šių ben drakeleiviai, pritarėjai, kurių tarpe yra jau ir kunigai, 6) kaikiurių VLIKo buv. opozicinių grupių, ypač LTS ir LFB veikėjai (tegul ir nevisi).

Jei kas padarytų jų visų apklausimą, tai iš visų išgirstų tą patį atsakymą: VLIKą, kaip tautos atstovybę, reikia likviduoti.

Kyla dabar klausimas: kas šiuos visus antivilikininkus riša?

Ar yra ir, būtent, kokia tarp jų "dvasinė giminytė", ta, kaip vokiečiai sako, "geistige Verwandtschaft"? Ar yra kokia visiems bendra ideja?

Būtų žiauru atsakyti į šį klausimą teigiamai.

Ne, negalima prileisti, kad pvz., mūsų politinių grupių (sakysim, LFB ir LTS) veikėjai nori ir siekia VLIKą likviduoti tais pačiais motyvais, kuriais tą siekia padaryti ir Lietuvos okupantas.

Nedrįsčiau netgi prileisti, kad tarp visų antivilikinių frontų yra koks bendras susitarimas, suokalbys, VLIKo likvidacijos samokslas.

Vienas kitas "frontas" gal ir veikia, samoningai talkininkaudamas okupantui. Gal tik kokie 2-3 "frontai" (kaip LTS ir LFB, gal gi dar ir šviesiečiai-santariečiai) veikia išvien, pagal jų bendrą susitarimą ir bendrą planą.

L. -SKIRTINGIEJI VLIKO LIKVIDACIJOS MOTYVAI

Visi tie antivilikiniai priešai veikia, kaip atrodo, ir skirtingais motyvais.

1) Kodėl siekia panaikinti Vliką Lietuvos okupantas?

Kad mūsų pavergtoji tauta neturėtų savo teisinės atstovybės laisvajame pasaulyje. Kad nebūtų kompetingo organo teisės priemonėmis kovoti dėl tautos laisvės, dėl jos interesų, dėl žmogaus teisių mindžiojimo ir kitų bolševikinio despoto nušikaltimų okupuotoje Lietuvoje pačios tautos vardu.

Okupantas per daug ir neprieštarauja tam, kad vietoje panaikinto VLIKo (mūsų tautos atstovybės), bus įsteigta kokia ten mūsų "politinė vadovybė", neišgalinti tautai atstovauti. Ar mažai mes turime tokių "vadovybių", visokių "visuomeninių organizacijų"? Kas jam, kad dar viena (šalia visų kitų) įsisteigs! Ji nebus okupantui pavojinga, nes niekas užsieniuose nesiskaitys su ja, kaip tautos atstovybę. Ji tegalės vykdyti tik "propagandą", bet negalės, kaip sako, "kalbėti ir veikti" visos mūsų pavergtosios tautos vardu.

2) Ko siekia okupanto agentai užsieniuose?

Visaip mus intriguodami ir kurstydami mūsų žmones prieš VLIKą, jie siekia to paties, ko trokšta jų "duondavybės", jų įkvėpėjas Kremliuje.

3) Ko siekia lietuviai komunistai?

Didele dalimi jie yra okupanto agentai. Todėl jų siekimai aiškūs. Tie, kurie jų yra suvedžioti, trokšta Lietuvos žmonės gal ir gero, nesuprasdami, kad tas jų "geras" yra didžiau sia mūsų žmonių ir visos tautos nelaimė. Kas jų prasikrapšto akis, ma to mūsų VLIKą, kalbantį tautos vardu, tai nekenčia jo ir norėtų jį pradžudyti. VLIKas yra tų nesupratėlių akys labai blogas.

4) Ko siekia mūsų buvę geri lietuviai, tik dabar okupanto agentų apkvaišinti, kaip pvz. Brooklyno "vienybinkai"?

Manding, jie yra pavargę ir palūžę kovoje dėl tautos laisvės; didele dalimi jie norėtų poilsio ramybės ir "gražaus sugyvenimo" su "dabartine Lietuva".

Juose gal ir yra okupanto Agitpropo agentų, bet visų jų tuo įtarti būtų nedrašu. Jie žiūri į VLIKo veiklą, kaip nešančią "blogų vaisių", keliančią "nesantaiką" tarp mūsų ir tarp "tarybinės Lietuvos". Kiti jų gal mano "susitvarkyti" su komunizmu "taikiu", "evoliucijos" keliu. Todėl jie ir nepakenčia VLIKo, kaip tautos atstovybės. Gal taip galvoja ir mūsų šviesa-Santara.

5) Ko siekia kiti "bendradarbiautojai", netgi ir kaikiurie kunigai, kaip pvz., piktas, agresyvus VLIKo prie-

šas kun. F. Jucevičius iš Kanados, ar kaip girdėti ir tėvas Vaišnys iš Chicagos?

Jei jiems agitpropininkas neįkalė į galvą kokių kitų motyvų, tai jie veikia, pataikaudami bolševikams tiromams tik dėl to, kad jis būtų "anapus kiek geresnis ir švelnesnis jų "tikė jimo broliams". Jie VLIKą ir visus laisvinimo kovą vedančius kaltina "krikščioniškosios meilės" neturėjimu, įžeidinėja mus, pamiršę, kad pats Kristus deda mums pareigas kovoti su blogiu, ginti nuo despotų ir tirynų jų pavergtuosius, kankinamuosius, nuskriaustuosius, pagaliau ginti krikščioniškąsias vertybes nuo raudonųjų barbarų sunaikinimo. VLIKas kaip tik gi ir veda tą kovą visos mūsų pavergtosios tautos vardu. Susipraskite, Kunigeliai!

6) Ko siekia kaikiurie LTS ir LFB veikėjai, siekdami likviduoti VLIKą?

Jiems, kaip atrodo, rūpi jų asmeniniai interesai. Visiems (kaip pvz. V. Rasteniui ar Dr. Br. Nemickui, tautininkų veikėjams) gali nepatikti VLIKas, kad jo deklaracijoje primenama nedemokratinis Lietuvos valdymas vad. "autoritetinio" režimo metu ar pan.; kitiems gal rūpi jų kokie asmeniškai tikslai, pvz. noras visur dominuoti ar pan.

7) Kas atsako už prokomunistinių ir antivilikinių nuotaukų pasireiškimą kaikiuriuose mūsų organizacijose?

Mano nuomone, dėl to atsako, daugiausia, tų organizacijų vadovai, nes eiliniai nariai, kaip sako, masės yra toms tendencijoms priešingos.

Žmonės ypač buvo patenkinti visų mūsų grupių suėjimu į VLIKą ir gražiai pradėtu tenai mūsų laisvinimo darbu.

Visokie dabartinio VLIKo "reformatoriai", faktiškai gi jo likvidatoriai mūsų visuomenėje pritarimo neturi.

Reikia tik, kad eiliniai organizacijų nariai turėtų daugiau drąsos ir, esant progai (pvz., org-jų suvažiavimuose, konferencijose) tartų vadamams savo tiesų ir teisingą žodį.

Maskva...

(Atkelta iš 1 pusl.)

teks pasitenkinti tik lietuviškuoju priemiesčio pavadinimu? Ak, lietuviškieji Žirmūnai įjungti į Gudijos tarybinę respubliką!

Statybos yra berods iki 7 aukštų.

Išorinė savo architektūra atrodo moderni, bet apdaila grubi, neestetiška, toli atsilikusi nuo Vakarų Europos ar amerikinės panašios paskirties statybos. Teko apsilankyti viename penkiaaukščiame Žirmūnų priemiesčio pastate. Keltuvų nėra, vėdinimo bei vėsinimo sistemų nėra, blokų sujungimai netikė, nes trečiame aukšte, per blokų sandūras, iš lauko pusės į vidų veržiasi vanduo. Taigi, naujas pastatas, o sienos kiauros! Langai dideli, svirtinė sistema atidaro ir uždaro, bet mechaniniu požiūriu nevykusiai padaryti. Štai, kad ir reprezentaciniame "Gintaro" viešbutyje, trejeto metų pastate, langų sklaidys sugedusios, kitos visai nukritusios, visai neįmanoma sandariai uždaryti, vėjas ir lietus kiauurai veržiasi į vidų. Prausykloje yra dušai, bet vanduo liejasi kiauurai tiesiog ant grindų, tad nenoromis, einant iš prausyklos, tenka kojomis sušlapinti priešakambario bei kambario grindis. Išvietėje vanduo vienu kartu nenuplauna išmatų, nes silpna ir mažai vandens srovė, tad tenka net keltą kartu, net iki įkyrėjimo, laukti kol pribėgs vandens, kad galėtum tinkamai nuplauti. Tiesa, stovi kibiriukas su pagaliu (kurių paskirti paaiškėjo vėliau), kuriuo reikia nustumti išmatas. "Puiki" techniška pažanga!

Prisimintina ir "Palangos" restorano-valgyklos pastatas. Pastatas, kaip pastatas. Atitinkamo aplinkoj pastatytas, visai tiktų savo paskirčiai. Šiuo metu kiekvienam akieslėniam praeiviui kaip pirštu rodo, kad miesto planuotojai ar girti buvo, ar visai mažiaušios nuovokos neturėjo, kaip turėtų būti planuojamos miesto statybos, kai leido "Palangą" šioje vietoje statyti. Užgriozdė dalį buv. Vilniaus gatvės, nutraukdama tiesioginį šią gatvę susisiekimą per buv. Gedimino gatvę, o savo architektūra visai neprisitaikė gretimoms sta-

Antanas Olis

DESIMT METŲ BE ANTANO OLIO

P. ERDVYS

Jau 10 metų kaip lietuvių tauta neteko tauraus sūnaus ir garbingo Amerikos lietuvių a. a. Antano OLIO. Velionis A. Olis, nors niekuomet nebuvo matęs savo tėvų krašto, nes buvo čia gimęs, augęs ir aukštus mokslus išėjęs-vienok iš pat jaunystės pamilo savo tautą ir jai dirbo iki paskutinės savo gyvenimo valandos. Jo darbai reiškėsi įvairiopa. Jis dirbo ne savo garbei, bet išmintinai savo tautos gerovei. Jis taip pat rodė daug kantrumo, tolerancijos ir pagarbos kito nuomenei, kuomi ir užsitarnavo nepaprasto įvertinimo įvairiuose visuomenės sluoksniuose ir tas leido jam iškilti ir išsilaikyti virš įvairių grupių ir srovių. Velionio A. Olis lietuviškumas iškeliai ir pačias aukštumas jo tėvų vaidmenį. Jis tai paveldėjo iš savo tėvo Antano Olis, Chicago lietuvių gyvenime suvaidinusio didelį vaidmenį ir savo vardą įrašiusio į lietuvių tautos istoriją. Jis buvo laikraščio Lietuva ir daugelio lietuviškų knygų leidėjas.

Velionis A. Olis visą savo gyvenimą buvo nuolatiniam kontaktui su lietuviška veikla ir su Amerikos lietuvišiais. Jis ir savo gyvenimo draugę pasirinko lietuvaite-Vernoną Žilvičiūtę.

A. Olis priklausė respublikonų partijai ir joje buvo aukštai vertinamas. Jis buvo pasiekęs aukštą ir atsakingą pareigą Chicago miesto vadovybėje. Jam buvo patikėta svarbi Chicago miesto įstaiga - Sanitary District. Jo darbas ir sąžiningumas buvo labai aukštai įvertinti.

tyboms. Tiesiog tenka stebėtis, kad architektai ir visokie miesto planuotojai tokią nesąmonę padarė.

Įvairių amžių architektūriniai paminklai-bažnyčios apleistos. Štai, kad ir Šv. Jono, šv. Jokūbo bažnyčios be stogų, be langų. Mažai kuo padėtis geresnė ir tų bažnyčių, kurios dar paliktos tikintiesiems, pvz. šv. Petro ir Povilo: stogai ir langai prakiurę; Aušros Vartų daug langų stiklų išbyrėję. Panaši padėtis yra ir kitų bažnyčių. Visi, įskaitant ir įvairius pareigūnus, puikiai mato ir supranta, kad reikia gelbėti meniškų architektūrinių paminklų, šalinti įvairias negeroves, bet deja, okupantas-Maskva neleidžia.

Tuo tarpu Maskva, reikia manyti, kad praėjusio karo metu nemažiau buvo apgriauta, kaip mūsų Vilnius, nes nuo jos centro tik už 25 km. buvo prisikapsčiusios vokiečių armijos, tad manytina, kad be pasigailėjimo ją daužė. Gi šiuo metu ji baigia atstatyti, sulaužytų šaligatvių, apleistų cerkvių neteko matyti. Mat, savo kultūrinių bei kitokių paminklų neapleidžia, bet stengiasi juos atitinkamai apsaugoti, taisyti, ką aiškiausiai rodė prie Kremliaus vykdomi

ti ir jo politinei karjerai buvo atviras kelias.

A. Olis savo darbais ir veikla sugėbėjo išeiti ne tik į lietuvišką veiklą, bet ir į plačią Amerikos visuomenę ir vyriausybę. Vienas iš tokių darbų buvo tai II-jo pasaulinio karo metu kada JAV su Sovietų S-ga tapo sąjungininkais ir pokario laiku Amerikos politikai pradėjo daryti Sovietų S-gai nuolaidas Lietuvos suverenumo sąskaiton. Kad tam pasipriešinti, jis suorganizavo labai svarbų ir naudingą žygį. 1945 m. jo vadovaujama Amerikos lietuvių Misija suėdė Washington suvažiavimą. Į lietuvių Misijos surengtą banketą atsilankė labai daug senatorių, kongresmanų ir vyriausybės aukštų pareigūnų. Be to, sukvietė spaudos konferenciją, radijo ir televizijos korespondentus. Laikė banketą A. Olis pasakė Lietuvai istorinės svarbos kalbą, kurioje viešai pasmerkė JAV-bių ir Sovietų S-gos planą įjungti Lietuvą į Sov. Sąjungą. Jis reikalavo leisti Lietuvos gyventojams patiems apsispręsti savo likimą balsavimu, sąjungininkų komisijos priežiūroje. Tas jo kalbos turinys buvo komentuojamas per spaudą ir televiziją. Ta kalba buvo įrašyta net į Congressional Record, tapdama oficialiame kongreso leidinyje pirmuoju dokumentu, kuriame juridiniai buvo pagrįsta Lietuvos teisė į nepriklausomybę atkūrimą. Tais pačiais metais A. Olis su Amerikos lietuvių Misija dalyvavo Jungtinių Tautų organizacijos steigiamuosiuose darbuose S. Francisco, kur per

šv. Gregorijaus cerkvės taisymo ir pagražinimo darbai. Taigi, Moksvo valdovai pas save taiso, o okupuotos Lietuvos lietuviams pareigūnams neleidžia kultūros paminklų pataisyti, apsaugoti!

Naudodamasi Vilniaus lengvomis mašinomis, nesutikau nė vieno lietuvių vairuotojo, o tik rusus. Negi lietuviai nesugebėtų vairuoti? Miesto viešajam susisiekimui naudojama traleibusai, kuriuos vairuoja vyrai ir moterys. Ar jie lietuviškai šneka, tai nežinau, bet dauguma atrodo rusiški tipai. Treleibusų palydovės, vad. "konduktorės", kiek teko susitikti, kalba tik rusiškai, sakosi lietuviškai nemokančios. Argi lietuvaite netinka sostinės gyventojams patarnauti? Tokios tvarkos, matomai, reikalauja "matuška" Maskva...

O tie dvikalbiai (lietuvių-rusų) įvairių įstaigų, gatvių bei aikščių pavadinimų įrašai, ar ne Maskvos įsakymu yra padaryti?..

Taigi, iš visko aiškiai matyti, kad Lietuvos pareigūnai patys savo iniciatyva nieko negali daryti, kai jiems Maskva neleidžia...

El. Piligrimė

JAV delegatus kėlė Sovietų S-gos daromas skriaudas Lietuvai.

Velionio Antano Olis darbu čia neįmanoma išvardyti. Lietuvių tauta netekus A. Olis, pajuto tuštumą, kurią neturi kuo užpildyti. Antano Olis asmenybė buvo tikro lietuvių patrioto ir idealisto simbolis, į kurį žiūrėjome su pasitikėjimu, su pasididžiavimu ir su pagarba. Jį praradome negrįžtinai. Tačiau jo dvasia, jo darbai ir siekiai bus gyvi tol, kol lietuvių tauta bus gyva.

Gaisrai, plėšimai, žudymai ir kas toliau?

Balandžio mėnesio riaušių pasekoje, geros valios piliečiai susirūpino.

Sekant spaudą, plėšikų ir padegėjų būta apie 1.500 asmenų. Juos surinkus ir padarius kratą rasta nemažiau 100 dol. pas kiekvieną. O ką sako šis vienas reiškiny?

Prisimenu pirmąjį bolševikmetį. Į Lietuvos kariuomenės dalinius buvo paskirti iš sovietų Sąjungos atsiųsti politiniai vadovai. Išsikalbėjus, jie pareiškė, kad juos mokė politinių vadovų mokyklose. Raudonajai armijai svarbiausiu uždaviniu yra nugalėti vokiečių kariuomenę, kuri yra labai gerai paruošta ir jos karys kovoja už visos tautos idealus. Tai įvykdžius, Vokietija bus priversta besąlyginiai kapituliuoti. Vokietijai kapituliuojus kelias komunizmui žygiuoti bus atviras. Paklausius, kaip nugalėsite Š. Ameriką, didele, kapitalistinę valstybę. Atsakė: "Nupirksime jų pačių dolerių". To pokalbio metu, šis jų posakis atrodė nesąmonė, bet stebint šių dienų įvykius, atrodo, kad ta kryptimi einama.

Pradėta siųsti siuntiniai. Okupantas uždėjo mokesčius, kurie viršija daikto ir persiuntimo vertę, o šios sumos eina okupanto kišenė.

Sekantis pavyzdys, kaip komunistiniai valdovai prekiauja žmonėmis. "Gwiazda Polarna" leidžiamas Stevens Point, Wisc. laikraštis aprašė, kaip į Italiją atskridęs lėktuvas su 120 keleivių. Tai buvo asmenys išpirkti iš Rumunijos komunistinės valdžios. Jų tarpe protestantų dvasininkas Ričardas Wurmbrand, už kurį sumokėta 7.000 dolerių, keletas gydytojų po 15.000 dol. ir panašiai. Tai tik pora pavyzdžių patvirtančių politinių vadovų teigimą.

Riausių vykdytojai, daugumoje buvo iš juodosios rasės. Tyrimai rodo, jog šios rasės dauguma tam nepritaria.

Dirbu vienoje įmonėje su šios rasės piliečiais. Jų dauguma minėtais įvykiais pasipiktino. Riaušės nukreiptos prieš darnų visų piliečių gyvenimą. Bet kas nors nori sudrumsdinti vandenį su žuvelės gaudyti.

Šie įvykiai sukėlė didelį nepasitikimą krašto valdžia, o ypač tais, kurie nesugebėjo užbėgti įvykiams už akių, nors spauda apie juos pranašavo. Buvo ir tokių įvykių, kad valdžios pareigūnai, kuriems yra patikėta tvarka ir ramybė, trukdė ruošti sutikti įvykius ir gesinti gaisrą, kol dar namas nesusdegė.

Šie įvykiai taip pat gerokai pažeidė Amerikos vardą kitų kraštų akivaizdoje. Bendradarbis, kuris prieš porą metų atvyko iš Čekoslovakijos pareiškė, jog tie įvykiai-riaušės, nėra demokratijos požymiai. Tai yra pradžia į anarchiją. Panašų išsireikimą teko skaityti ir buv. šio krašto prez. D. E. Eisenhowerio.

Esame šio krašto rinkimų išvaka rėse. Nuo mūsų taip pat priklauso šio krašto ateitis. Šie praėję skausmingi įvykiai yra gili pamoka, kad krašte tvarka ir jo saugumas priklauso nuo krašto valdžios. Turime mokėti atskirti pelus nuo grūdų. Ne skambios kalbos bei nerealių pažadai privalo žavėti balsuotoją. Svarbu kandidato atsidasimas krašto gerbuvui kurti ir kilmingi jo pavyzdžiai, kaip šeimos gyvenime, taip ir visuomeniniame. Praeitais įvykiais išryškino asmenybes, kurie visu rimtumu įžvelgia šio krašto būklę, kaip viduje, taip ir kitų valstybių tarpe. Taip pat ir tokie, kurie trum palaikiais žestais, žvejoja balsus. Gera širdžia, jog ir mūsų spauda supažindina savo skaitytojus su asmenimis bei jų nuopelnais šio krašto gerbuvui kelti; kurie tinkami į valdančiųjų vietas. Nevistiek kas valdys šį kraštą. Turėtų rūpėti ir mums lietuviams, o ypač, kai didžioji tautos dalis pavergta.

S. Kąstytiš

LAISVOJI LIETUVA

2618 WEST 71 STREET
Chicago, Illinois, 60629
Tel. 476-3371

Second class Postage paid at Chicago, Illinois
Published by-weekly on Thursdays by Lithuanian Regeneration Association

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis. Redaguoja Redakcinė Kolegija. Įgaliotas leidėjas ir Kolegijos Pirmininkas V. Šimkus

Įvairių autorių straipsniai skelbiami Laisvoje Lietuvoje nevisada reiškia redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Rankraščiai redakcijoje nesaugojami. Gražinami tik išanksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trumpina ir taiso savo nuožūra.

Redakcija veikia nuo 10 val. iki 4 ir nuo 7:30 iki 10 val.

Prenumerata metams 6 dol. Atskiras numeris 20 ct.
Subscription per year 6 dol. 20 c. per copy

INFORMACIJOS KLAUSIMU

V. BRAŽENAS

Jau 18-me šimtmetyje JAV konstitucijos kūrėjas ir vėliau Prezidentas Thomas Jefferson rašė: "Jeigu tauta, civilizacijos stovyje, tikisi būti ir neinformuota ir laisva, ji tikisi to, ko niekad nebuvo ir niekad nebus".

Kitas JAV Prezidentu buvęs vyras tuo pat klausimu (1765 m.) turėjo panašią nuomonę:

"Asmeninės laisvės negali būti išlaikytos, jeigu žmonės apskritai nebus susipratę".

Tad, jeigu mes manome, jog mums čia, laisvoje Amerikoje, grėsia laisvųjų netekimas, jeigu skaitome, jog mūsų vaikai kariuomenėje ir mūsų pinigai valstybiniame ižde dažnai nėra naudojami taip, kad mūsų laisvė ir pavergtosios Lietuvos išdavimas būtų užtikrintas, jeigu randame, kad valdžia per daug glosto nusi kaltėlius ir teismus, žinokime, jog dėl to atatinckamai, kad ir mažai dailimi, esame kalti ir mes patys, kiekvienas iš mūsų.

Pagaliau laikas suprasti, jog prie šių dienų įvykių ir politikos buvo prieita tik todėl, kad diduma žmonių nežinojo, net ir nenorėjo žinoti, nesidomėjo tuom, ką mažytė mažuma darė. Tai yra pasėka ne tik grupelės išdavikų, oportunistų ir gaujos fantastiškų svajotojų nuolatinių pastangų, bet lygiai pasėka visos eilės milijonų gerų, padorių, "protingų" žmonių, kurie, tačiau nei savo gėrio nei savo proto nenaudojo susipažinimui su faktais, kurie nenorėjo nemalonumo žinoti tiesą, pagal tiesą pasidaryti išvadą ir pagal tą išvadą atitinkamai veikti.

Tokių milijonų tarpe esame deja ir mes, lietuviškoji išeivija. Tik mūsų nusikaltimas didesnis, negu kitų: mes visą laiką žinojome apie laisvojo pasaulio priešą, mes žinojome ko jis siekia, kas jis yra ir ko laisvasis pasaulis gali iš jo laukti.

Tačiau mes tylėję, dažnai užsikimšome ausis, užsidengėme akis, kad tik galėtume "ramiai pagyventi". Pagyvenome! Tik ar ramiai? Ir

kaip ilgai? Vistiek širdies gilumoje mes visą laiką žinojome, jog ta ramybė yra dirbtina, jog jos, tikrumoje, visai nėra, jog mes tik patys sau meluojame, jog tylėdami mes nusi-kalstame ir prieš Tėvynę ir prieš naująjį kraštą, ir prieš pavergtus lietuvių ir prieš savo vaikus, ir prieš save.

Atrodytų tik tikrai kurčiam ir aklam bereiktų šiam įrodyti, jog pasaulis stovi kryžkelėje. Ką mes begalvotume apie padėtį, viena turėtų būti aišku, kad atėjo laikas ir mums prabilti. Tačiau, kad mūsų balsas netarnautų netikriems pranašams, šiais lemtiniais rinkiminiais metais mums negana tik bendro susipratimo: mums reikia tikslios ir visapusiškos informacijos. O po to mums reikia veiklos, reikia drąsaus pavienio ir organizuoto pasisakymo, reikia aktyvaus dalyvavimo pasaulio įvykių lenkime vienur ar kitur.

Mums reikia spaudos žinių, kurių negauname iš kasdieninių laikraščių. Mums reikia, kad mūsų organizacijos sudarytų progos išgirsti, pavyzdžiui, abu besirungiančius kandidatus į kongresą, ar senatą ar valstijos seimelį, kad mes galėtume paklausti, ką jis galės duoti laisvei ir krašto saugumui. Mums reikia informacijos šaltinių, iš kurių mes galėtume sužinoti, ką tie kandidatai ligi šiol yra sakę, rašę, darę, ir tada visa tai palyginti su tuom, ką jis šiandien kalba ir žada. Mums reikia kad mums vadovaują žmonės, kur tai įmanoma patyrinėti, pasvarstyti ir pareikšti savo nuomonę dėl politinių kandidatų, ne pagal jo priklausymą partijai, bet pagal jo nusi-statymą laisvės priešo atžvilgiu.

Mums reikia informacijos, mums jos reikia skubiai. Nes tik informuoti mes galėsime būti tikri, jog nepa-duosime kastuvo mūsų laisvės duob-kasiams. Ir tai yra mūsų veiksmų uždavinys. Tai yra mūsų spaudos pareiga.

Iš V. Vokietijos padangės

A. VILUCKIS

Vokietijos "Jaunimo Žodžio" 1968 m. vasario mėn. laidoje, randame jaunimo sekcijos informaciją, jog: "Ryšium su 50 m. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktimi, sušaukti Europos lietuviško jaunimo suvažiavimą. Toks suvažiavimas pramatytas š. m. liepos 28-rugpjūčio 1 d. d. Huettenfelde, Vasario 16 gimnazijoje. Dalyvių amžius: 18-25 metų (dalinai ir 16-30 m.). Nakvynė ir pragyvenimas suvažiavimo metu bus teikiami veltui. Kelionės išlaidas padengia kiekvienas asmeniškai (tikimės gauti papigintų kelionių geležinkelio). Registracijos mokestis: 10 DM, kuris pasiunčiamas pašto perlaida sekančiu adresu: Jaunimo sekcija (suvažiavimas), 648 Lampertheim-Huettenfeld, Lit. Gymnasium. Prašome pasilaikyti pašto perlaidos atkarpą, kuri bus parodoma registracijos metu. Taip pat reikalinga, kad kiekvienas dalyvis atsi-vežtų miegamą maišą ar paklodės lovoms. Registruotis prašome jau dabar per savo jaunimo organizaciją, per apylinkės valdybas arba tiesiog aukščiau nurodytu adresu vėliausiai iki liepos 1 d. Jaunimo organizacijų vadovai prašomi sudaryti norinčių dalyvauti sąrašus ir įteikti juos JS valdybai.

Prašome iš anksto nuoties šiam dideliame lietuviško jaunimo suvažiavimui! Smulkesnes informacijas pateiksime vėliau, Jaunimo sekcijos

valdyba".

Kaip stebėtojai, autoriui teko dvi dienas buvoti suvažiavime ir susirinkti medžiagos šiam rašinėliui. Suvažiavimą organizavo, moderavo ir vedė ponai: Damijonaitis, Liubinas, Brazaitis. Vieną dieną dalyvių buvo iki trisdešimt (įskaitant ir "per senus" ir "per jaunus"). Kitą dieną dalyvių buvo iki penkiasdešimt. Prasidedant paskaitoms, moderatoriaus įžanginiame žodyje labai keistai nuskambėjo sakiny: "Kas senas, tai tam čia ne vieta". Klausantis įžanginio žodžio krito į akis, jog gimnazijos salėje nesimantė nei vėliavos, nei herbo, nei kryžiaus-tuščios sienos. Be to, kažkodėl paskaitos metu buvo rūkoma.

Pirmąją paskaitą tema: "Lietuviško jaunimo problemos vakaruose" skaitė p. Natkevičius. Paskaita buvo su įsijautimu, nuoširdi, turininga. Paskaitininkas nagrinėjo: nutautėjimo, lietuviškos šeimos sukūrimo, įsijungimo į lietuvių bendruomenę, santykių su tauta ir kt. problemas. Paskaitininkas nusiskundė, jog būriai jaunimo lankė Vasario 16 gimnaziją, 63 ją baigė, bet neatsiranda nei vieno, kuris už atlyginimą apsimtų popiečiais užsiimti su rinkiniais. Taip pat buvo kritikuojamas išeivijos lietuvių tarpe-15 metų buvimas, kad jaunimas todėl 66 m savo kongrese pasisakė jog negalintis turėti kontakto su senimu. Todėl pas

kaitininkas mano, jog ateitis priklaus lietuvių bendruomenei. Dėl santykių su tauta, jaunimo kongresas pasisakęs moderuotai. Diskusijose svečias iš Italijos p. Šulcas kėlė revoliucingumo jaunimo tarpe problemą. Tačiau revoliucingųjų atstovų neat-sirado. Ponas Bartusevičius tai aiškino tuom, jog liet. jaunimas atsili-kęs nuo gyvenimo. Studentai dejuoja, vyresnieji nieko neduoda.

Buvęs gimnazijos mokinys Nėjus, kėlė klausimą, kodėl lietuviai neskaita lietuvių pavyzdžių, kurie šiomis dienomis atliko milžiniškus žygius V. Berlyne. Jaunuolis Dresleris teigė, jog niekas jaunimui nepededa. Gimnazijos mokinys Nevulis sakė, jog esame mažuma, neturime santykių su kitais, esame uždaryti, todėl neturime revoliucinių minčių. Ponas Brazaitis kėlė mintį, jog jaunimas turi išeiti iš izoliacijos ir įsitraukti į bendruomenę. Ponas Urdzė pažymėjo, jog V. Berlyne lietuvių jaunimo suvažiavimą organizavo to mies-to politologijos studentė Rasma Sil-dė, be to teigė, jog pasyvumas jaunime-kalba į bendruomenę. Buvo ke-liamas klausimas ko nori Vokietijos lietuviai: ar lietuviybės išlaikymo, ar Lietuvos išlaisvinimo? (Lietuvių suvažiavimui V. Berlyne leidimas buvo atšauktas).

Sekančią dieną paskaitininku buvo p. Lozoraitis jaun. iš Romos.

Savo dėstyme lietė padėtį okupuotoj Lietuvoj ir mūsų reagavimą į tai. Šiuo metu daug leidimų atimta iš pasiruošusių važiuoti į užsienį. Rašytojai įspėti, visos gyvenimo šakos tvarkomos Maskvos. Kaip klasiškos kolonializmo pavyzdys, buvo iš-keltas Lietuvos pramonės jungimas su Rusijos žaliavomis, kaip naftotiekiai, Dašavos dujos. Mokslas sovietijoje ribotas, į universitetus priimami tik tam tikri kontingentai. Šalia Albanijos-Lietuva labiausiai izo-liuotas kraštas. Siekiama marskaisu-to-veidu į Maskvą. Vilniuje ir Klaipėdoje rusų skaičius labai didelis. Vilniuje daugiau pusės gimnazijų rusiškos-lenkiškos. Apie ryšius su kraštu dėstė sekančiai: Ryšiai turi ribas, jas peržengus kenkiam Lietu-vai.

Buvo keltas klausimas kas geresnis: lietuvis komunistas ar rusas ne komunistas. Paskutinės laidos abituriento, dabar studento Lando nuomone-komunizmo lygybės ideja gera, o apie praktikinį niekas nekalba. Panelė Damijonaitytė kėlė klausimą kaip važiuoti į Lietuvą, kaip privatus asmuo ar pusiau oficialus ir iš-kėlė pavyzdžių sportininkų grupės kelionę. P. Lozoraičio jaun. nuomone, ši sportininkų kelionė turėjusi daugiau neigiamų pusių. Jis buvęs už išvyką į kaimynines Lietuvos valstybes kaip: Lenkiją, Čekoslovakiją ir kt. Ponas Dėdinas išskėlė eilę klausimų: Lietuvoje įvesti nauji tautiniai drabužiai, perukai šokėjoms. Kodėl knyga apie religijos persekiojimą neparašoma. Kodėl nerašomi skundai ir tarptautinius forumus dėl persekiojimų-žmogaus teisių metai. Iš p. Lozoraičio atsakymo išaiškėjo skandalingas dalykas: Irano vyriausybė paprašė pavergtų tautų delegaciją išsikraustyti iš Teherano, kur tuo metu vyko pasaulinės žmogaus teisių komisijos posėdžiai, šiais "žmogaus teisių metais". P. Dėdinas taip pat kėlė klausimą ar lietuviai negalėtų rasti daugiau paramos pas mažas valstybes. Esą prieš keletą metų Graikijoje, skautų stovykloje-Lietuvos vėliavą nešęs Lichtenšteino kunigaikštis. Ponas Šulcas įdoma vosi koks komunizmas yra Lietuvoje: teorijoje aprašytas ar kolonialistinis?

Po pietų, kaip ir ankstyvesnėmis dienomis, dalyviai vyko į maudyklą, vakare kinofilmas "Jaunimas Amerikoje", arba dar kitą vakarą linksmavakaris, susipažinimo vakaras. Sekančią dieną teko išgirsti p. Šulco paskaitą-jaunimo problemos žiūrįnt pietiečio akimis.

Paskaitos prasidėdavo 10 val. ryto, o nuo 11 iki 13 val. vykdavo diskusijos, kuriose dalyvaudavo mažas dalyvių skaičius, iš kurių nemaža dalis Vasario 16 gimnazijos moksleivių ir eilė žilo plauko sulaukusių. Išsikalbėjus su suvažiavimą organizatorium, Vokietijos jaunimo sekcijos pirmininku p. Damijonaičiu pasišūkėjo, jog apie 40 jaunuolių žadėjusių atvykti, dėl nežinomų priežasčių neatvažiavo.

SKAITYK IR PLATINK

LAISVĄJĄ LIETUVĄ

Tarybinis lietuvis - Stasio Motuzo medžio rėžinys

SENUOJU VIEŠKELIU

ST. RŪKIENĖ

Grįžusi iš Sibiro apsistojau Kaune pas gimines. Truputį pailsėjau, nuploviau visas tremtinio kelionės dulkes, o ta kelionė buvo labai tolima, nuo Bakčaro net iki Kauno, ir labai ilga, nes tęsėsi šešiolika metų.

Pailsėjusi sugalvojau nuvažiuoti į tėviškę, nors niekas manęs ten nelaukė, nes abu tėvai jau ilsėjosi Ariogalos kapinyne. Gimtojo namo židiny buvo užgesusi šeimos šventoji ugnis ir pelenai atšalę.

Iš Kauno pradėdau kelionę į Ariogalą. Iš miesto išvažiuoju autobusu ir nueinu po dideliais medžiais, kur yra neoficiali sunkvežimių stotelė, dažnai vadinama liaudies stotele. Ten sustoja visi pro šalį lekiant sunkvežimiai, paima laukiančius keleivius ir išvežioja į visas šalis: Panevėžys, Kėdainiai, Klaipėda, Palanga ir net Ryga. Reikia ir šoferiams pragyvenimui sukombinuoti, nors gerokai padilusią kapeiką.

Šoferius gaudu ir tikrina kelių inspektoriai, bet jie ne iš kelmo spirti, moka išsisukinėti ir teisintis. Stotelėje ilgokai stovime ir laukiam. Lekiam prie kiekvieno pravažiuojančio sunkvežimio. Pagaliau ateina ir mūsų šalis. Šiaip taip įsirioglinau į sunkvežimį. Tai jau nėra taip lengva pagyvenusiai moteriškai. Reikia vikriai nusitverti už borto, užkelti koją ant paskutinio rato viršaus, pasišokėjus pasikelti ant rankų ir įsirisiti vidun. Sunkios tremties gyvenimo sąlygos užgrūdino mane ir esu visapusiškai ištreniruota. Šoferis paduoda man čemodaną ir pasiėmusi sten-giuosi pro keleivius prasisprasti priekin, nes ten mažiau krato ir kabina užstoja nuo švilpiančio vėjo. Radau ant lentų vietelę ir atsėdau, o lagaminą pasistačiau greta ir visus smarkumu šliaujojame pirmyn.

Gražus mano čemodanas. Toms-ke jį dirbo geras ir nagingas meistras. Ten reikia kiekvienam kaip nors manytis ir papildomai uždariauti, nes iš algos padorus darbininkas nepragyvena. Iš algų gerai gyvena partiečiai, menininkai ir nepakeičiami specialistai. Prie jų reikia pridėti ir karininką.

Tas mano lagaminas ir Lietuvoje traukia visų akis. Sukalti rėmeliai, apmušti fanera ir gražiai nudažytas, net ir kilputė spynutei pakabin-ti pritaisyta ir visada galima užra-kint. Tikrai padarytas pagal Sibiro madą, nors parodon statyk. O ką žmonės darys? Krautuvėse lagaminų nėra, tai juos dirba privatūs mei-streliai. Lagaminai ir maišeliai Sibire labai reikalingi, nes žmonėms kelionės labai dažnos: tai kalėjimas ar iš kalėjimo, tai iš vienos tovyklos kito, tai iš vieno kolchozo kitan. Tiklėjoms, kad ir namo reikės važiuoti, tik ne visi tos laimingos dienos sulaukė.

Važiuojam. Vietos gerai pažįstamos, nes tuo senuoju vieškeliu labai dažnai važinėta. Džiugu savam krašte. Savotiškai jautiesi išlikęs gyvas, nors tai savyjauta keistoka ir nepaprasta. Gerai, kad nepalikau taigoje savo kaulų, o čia jau taigų nesimato, tai, rodos, akims kaip ko trūksta. Dar vis netikiu, kad Sibiras taip toli pasilikio, ir aš jau tėvynėje esu.

Dairausi. Pro šalį lekia seniau matytos ūkininkų sodybos. Glostau jas pasilgusiomis akimis. Tik labai gaila, kad jau ne tokios, kokias palikau prieš šešiolika metų. Matosi, kad ir čia jau šeiminkauja sovietinės rankos, nes sodybos apipešiotos ir daugelis ūkio trobesių nuvežta į kolūkių centrus. Vi enkiemiuose palikta tik gyvenamoji gryčia ir tvartas. Stogai kiau, pasiėmusė ir ne-

taisomi. Kitose sodybose trobų visai nėra, tik jų pamatai kleičiuose ir varnalėšose pasislėpę. Matyt, kad čia seniau gražios sodybos stovėta, nes dar žymūs tvorų likučiai. Taip norisi sužinoti, kas atsitiko su šios sodybos gyventojais.

Kai kur pririštos karvutės pešioja retą žolytę. Aplinkui viskas suar-ta ir sodybos skęsta laukų platybėse. Žinau, kad visos sodybinės trobos turės išnykti ir jų gyventojai vėl bus suvaryti į kaimus. Ten bus šokių salės, kinas, biblioteka, skaitykla ir raudonasai kampelis, nes girdi žmonės turi kultūringai praleisti savo laisvalaikius, o ištikrųjų tos bendros gyvenvietės ne kultūrai plėsti, ne apšvietai skleisti, bet kontrolei. Nepatikimieji bus apstatyti draugovinėmis ir šnipeliais. Jie negalės laisvai pasikalbėti su kaimynu, negalės pasiklausyti iš užsienio radijo žinių. Partija turi žinoti ne tik ką žmonės veikia, bet ir ką galvoja.

Aš skiriuosi nuo vietinių keleivių, nes mano apranga kiek skirtingesnė. Moterėlės, kiek pašnairavusios ir visą nuo galvos iki kojų apžiūrėjusios, pradeda klausinėti:

-Tai kas gi, tamstelytė, būsi? Iš kur taip jau važiuoji? Žiūrime, kad jau nepažįstama ir mūsų apylinkėje nematyta ir kaž kokia kitokia. Veidas pilkas, atrodo pavargusi.

-Grįžtu iš plačiosios tėvynės, pasakau.

Tuoju suprato ir pradėjo mane su užuojauta kalbinti.

-Tai daug vargelio matei. Ir mes tik per plauką išvengėme tavo likimo.

Vyrai gale sunkvežimio sutūpę rūko ir šnekučiuojasi. Greit visi bendrakeleiviai sužino, kad aš grįžtu iš Sibiro. Važiuoja keli šliužių kaimo vyrai. Jie mane tuojau prisimena, nes kartu lankėme pradžios mokyklą.

Gale sunkvežimio murks du milicininkai ir važiuoja į Ariogalą. Žmonės savo-lietuviai, bet kaž kodėl jie jau nepritampa prie anos grupelės vyrų. Visi jie žino, kad jie nuėjo okupantui tarnauti. Jie jau nutolo nuo savo brolių ir lietuvių tarpe neturi pasitikėjimo. Jei išnyksta pasitikėjimas savo broliu - į tuščiąją vietą skverbiasi neapykanta.

Vienam milicininkui patiko mano čemodanas. Ir jis niekaip negali nuo jo atitraukti akių. Greičiausiai jam rūpėjo, kas yra viduje. Važiuoja apylinkėje nematyta ir nepažįstama moteris. Gal ir spekuliantė. Kažin ką ji ten vežasi? Gal grįžta Maskvoje ar Leningrade prisipirkusi prekių. Sprendžiant iš lagaminų, galima spėti, kad iš gilumos Rusijos. Pirmasis kalbina savo draugą, kad reikia iškratyti tos moters lagaminą ir ją suimti.

Milicininkų ketinimą išgirdo ana grupelė vyrų. O jų jau matyta ir per gyventa. Šliužių kaimas žinomas visoje Ariogalos apylinkėje savo tautišku susipratimu ir patriotizmu. To kaimo žmonių būdingas bruožas: teisingi, orūs, išdidūs ir su savigarba. Nieko neskriaus ir neužkabins. Bet nebandyk neteislingai ir jų paliesti - viską gražina su kaupiu.

Visa grupelė sujudo ir pagrūmojo:

-Neduosim mes jiems liesti šios moters. Tegū tik pabando pakratyti. Ir iš Sibiro grįžusiai neduoda ramybės, neduos pasimelsti prie savo tėvų kapo. Visi pri valo žinoti, kad mes gyvename savo tėvų žemėje.

(Nukelta į 4 psl.)

Respublikonų Konvencijoje, Miami, Fla., dalyvavusi lietuvių grupė, kuriai vadovavo Lietuvos Tarybos pirmas A. Kaulakis. Iš kairės: Vida Jazbutytė, John Burgess-Burzys, Respublikonų Partijos tautinių grupių vadovas, Nemira Grigaliūnaitė, A. D. Kaulakis, Ona Kaulakienė ir Irena Stongviliūtė.

RESPUBLIKONŲ KONVENCIJA IR LIETUVIAI

I š. m. rugpjūčio mėn. 6 d. Konvencija, kuri įvyko Miami Beach, Fla. Eden Roc viešbutyje, buvo pakviesti dalyvauti ir lietuvai respublikonai. Be lietuvių buvo pakviestos ir kitos tautinės grupės. Lietuvių grupė buvo skaitlingiausia už kitas.

Programą atidarė Jack Burgess, Tautinių grupių GOP partijos prezidentas. Programai praversti jis pristatė kongresmaną Derwinskį, kuris tuojau prie estrados pakvietė tautiniais kostiumais apsidrėžusias tautybių atstoves. Pirmos ejo lietuvių, antros graikės. Joms einant į estradą publika gausiai plojo. Jas fotografavo ir rodė per TV. Po to buvo pristatytas pirmas kalbėtojas Hon. John Volpe, Massachusetts Gubernatorius. Jis pristatė kaip italas, atstovaujantis italus GOP partijoje ir pasakė, kad Amerikoje yra 25.000.000 italų. Antras kalbėtojas buvo Hon. Spiro T. Agnew, Marylando Gubernatorius, dabartinis kandidatas į GOP viceprezidento postą. Trečias kalbėtojas buvo Hon. George Romney, Michigano Gubernatorius. Jis papasakojo, kad jam pasiskelbus kandidatuoti, jaunas estas atsilankė į jo namus ir prašė, kad jis pagelbėtų išlaisvinti Baltijos kraštus nuo rusų vergijos. Programos pabaigoje atsilankė Ray Bliss, respublikonų partijos rinkiminės kompanijos pirmininkas. Jo nuomone respublikonai šiemet turi labai gerą progą laimėti prezidentinius rinkimus.

SENUOJU.

(Atkelta iš 3 psl.)

Antrasis milicininkas gal pabojo šliužiščių ketinimų ar buvo žmonių kesnis, tai sudraudė savo draugą ir manęs nelietė.

Tremtinių ir skriaudžiamos tautos likimas yra būdingas ir artimas kiekvienam lietuviui patriotui, ištikimam savo protėvių palikimui. Užvirė pilna skriaudos jų širdis ir vie ningai užstojo vargšę tremtinę, nors ir ne be pavojaus sau.

Ir ką dabar pagalvotų užsienio tu ristas pripuolamai patekęs į šį sunkvežimį. Ar suprastų kodėl negalime žmogui vežtis drabužį ar maisto trupinėlį, ar suprastų kodėl tų prekių reikia ieškoti Maskvoje, jei sakoma, kad "pas mus visko pilna". Čia nusi kaltimas parvežti dovaną savo artimiesiems. Tuojau spekuliacija. Duokite daugiau gėrybių ir viešąją rinką tai ir nebus spekuliacijos, tada nebus žmonėms vargo ir rūpesčių ir vaizbūnų luomas savaime išnyks.

Apsukresnis turistai ar laikraštininkas, atsiradęs mūsų tarpe, tuojau pastebėtų ir suprastų pavertęs Lietuvos žmonių ir pilkųjų kolūkiečių gyvenimą. Jis jų sielose lengvai išskaitytų pagiežą ir neapykantą šalies okupantui rusui. Užtai nevisi gali patekti į tokį sunkvežimį, kur galima daug išgirsti ir plačiai atvėrus akis nuostabių nutikimų pamatyti.

Iš čia ir aiškėja, kodėl ekskursantams tik Vilnius teprieinamas ir ko dėl neleidžiama laisvai važinėti po Lietuvos miestelius, bažnytkaimius ir kaimus. Tuščias lietuvių komunistų tvirtinimas, kad Lietuva laisva ir savarankiška respublika. Ir jie vargšai vergauja prie lovio su botagu stovinčiam kacapui. Suniurnėsi ir tau ant nugaros pasipils maskoliško botago smūgiai.

Čekoslovakijos...

(Atkelta iš 1 psl.)

Maskva parodė pasauliui kur yra komunistinės diktatūros siplnybė, tariamoji socialistinė demokratija ir laisvė. Maskva neįstengs sunaikinti Čekoslovakijos žmonių širdyse laisvės troškimo. Laisvės dvasia apkrės ir Maskvos imperijos vergus

Vidaus politikoje

Respublikonų partijos "kermošius" Miami Beach pasibaigė. Partijos nominaciją į prezidentus laimėjo M. R. Nixonas. Savo padėjėju-viceprezidentu pasirinko Maryland valstijos gubern. Spiro T. Agnew. Baigūs konvencijai visi partijos politikieriai, buvę varžovai pasižadėjo remti Nixon-Agnew porą, kuri XI. 5 rungtyniaus su demokratų partijos parinktais prezidentiniais kandidatais. Demokratų partijos "kermošius" prasidės Chicagoje 8. 26 d. Rungtyniaus trys rimtesni kandidatai-Humphrey, McCarthy ir vėliausiai prezidentiniu kandidatu pasiskelbęs sen. George McGovern (D-S. D.). Pasiskelbti

O dabar apie patį mokslininką. Prof. Karolis LEDERIS gimė No-reikonyse, baigė Lietuvos gimnaziją ir Šiaulių mokytojų institutą. Medicinos studijas pradėjo Giesingene, vėliau tęsė Münsterieryje ir 1958 m. baigė Bristolio (Anglijoje) universitetą (turi visus akademinius laipsnius: B. Sc., Ph. D., D. Sc.) ir su paskaitomis bei pranešimais yra buvęs visuose Europos centruose, pradedant Helsinkiu ir baigiant Lima (P. Amerikoje). Jo mokslinių darbų, paskelbtų įvairiomis kalbomis (viso per 45) sąrašas dominuoja pituitarinė liauka, jos sąryšys su karcinoma ir taipgi ultrastruktūriniai ir subceliuliniai neurohypofizio hormono išskyrimo ir prezervacijos mechanizmai.

Prof. Karolis Lederis

Prof. K. Lederis šimet skaito paskaitas Berkley, Calif. universitete, kaip "pasiskolintas" profesorius, o rudenį vėl grįžta į Bristolio universitetą vadovauti katedrai.

Po paskaitos visi gydytojai, svečiai ir spaudos atstovai dalyvavo Dr. J. ir Giedrės Gudauskų suruošto se vaišėse, kur prie taurių gėralų taurių, jaukiamame sodelio pavėsyje daktarų su "rašto žinovais" pasikalbėjimai vietomis virto anekdotais, pvz. šių žodžių autorius užklausė vieną daktarą:

-Ar tiesa, kad gydytojas žiūri į žmogų, kaip mechanikas į automobilį?

-Taip. Bet yra skirtumas, mechanikas automobilį suvaldyti gali, o gydytojas savo žmonos - ne.

Vieną parą pailsėjęs, prof. K. Lederis išvažiavo į Meksikos sostinę, kur laikys paskaitą tarptautiniame gydytojų suvažiavime. Jis savo moksline srityje yra tiek įgudęs, kad paskaitų metu nesinaudoja jokiais užrašais, todėl ir terminą jam naudoju; ne skaito paskaitą, bet laiko paskaitą.

kandidatu, kad sustabdžius Humphrey buvo įkalbėtas žuvusio sen. R. Kennedy šalininkų, tebeveikiančios jo paliktos mašinos. Pastarasis rimtai ir be sąlyginiai rėmė sen. Kennedy vadaus ir užsienio politiką. Jis žino, kad nelaimės konvencijoje, bet žino, kad kiek pakenks Humphrey, neduodamas laimėti nominacijos pirmame konvencijos balsavime. Partijos susiskaldymas, politinis žonglieriavimas, neaiškumai pažaduose, lapkričio 5 d. rinkimuose demokratams nieko gero nežada. Tikimasi, kad ši kartą Nixonas ir respublikonų partija bus laimėtojai.

DIRBANČIŲJŲ ŠVENTĖ

Rugsėjo pirmasis pirmadienis yra Dirbančiųjų Šventė, simbolizuojanti Amerikos dirbančiųjų laimėjimus.

Ji yra ne karinio, politinio arba religinio pobūdžio, bet grynai socialinio pobūdžio.

Toji šventė yra labai tampriai susijusi su Amerikos darbininkų pasitangomis kovoti už geresnės darbo

ir pragyvenimo sąlygas. Šiandieną visur pripažįstama, kad Amerikos darbininkas yra geriausiai atlyginamas ir dėl to yra pasiekęs aukštą gyvenimo standartą. Taip pat pasiekta ir aštuonių valandų darbo diena, duodanti daugiau laiko dirbančiųjų reikalams. Visa tai Amerikos darbininkai pasiekė kulturinga kova, įstatyminiu keliu, išvengdami kruvinių revoliucijų.

Ši šventė į Amerikos gyvenimą atėjo palaipsniui, praėjusio šimtmečio antroje pusėje. Pradėjus darbininkams organizuotis į unijas, o pas tarosios siekdamas darbo žmonėms geresnių gyvenimo sąlygų, iškovojo ir Dirbančiųjų šventę. Pirmoji oficialiai tą šventę paskelbė Oregon valstija. Pradžioje ji buvo minima birželio mėnesį, o vėliau jai tapo paskirtas rugsėjo pirmas pirmadienis.

Kadangi ir šiais laikais Amerikoje vyksta darbo žmonių gyvenimo gerinimas, tai žmonės jaučia ir mato. Todėl kiekviena Dirbančiųjų šventė pasitinkama su naujomis viltimis ir ji džiaugsmingai visame krašte yra minima.

P. E. D.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st STREET

Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th AVE., CICERO

Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYŠ MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

NARIAI:

Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Associacijos

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENA IR NAKTĮ
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE Miesto DALYSE

L. BUKAUSKAS IR SŪNUS

10821 S. MICHIGAN AVE. Phone: COMmodore 4-2228

BUTKUS - VASAITIS

1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVENUE. Phone: YARds 7-3402

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

GEORGE F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel.: YARds 7-1138-1139

PETRAS BIELIŪNAS

4318 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

P. J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Phone: YARds 7-1911

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7909 STATE RD. OAK LAWN, ILL. Phone: 636-2320

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident call)

G R 6 - 7777 24 hour towing service

Karosijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkios patalymai.

BODY & FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas - MIKAS CESAS

SPAUDOJE IR GYVENIME

PAMOKSLAI, DEMOKRATIJOS IR PAKLUSNUMO PAMOKOS

Pamokslauti yra žymiai lengviau, nei konkrečiai dirbti. Artėjant III-iam Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimui pamokslavimo pasirodė ir Aidų 1968 m. 6 nr. Iš minties ir gyvenimo skyriuje J. Pakalnis pabrėžia žiupsnį minčių III-jo PLB seimo klausimu.

J. Pakalnis rašo: "New Yorkas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimui vieta gera. Čia pat Jungtinės Tautos, netoli ir Washingtonas. Bet ar suplanuota istorinės atsakomybės rimtimi pasaulio lietuvių vardu kovos už Lietuvos laisvę metuose pasibelsi ne tik į Jungtinių Tautų vartus, bet ir į laisvojo pasaulio sąžinę Defetistiški pragmatistai laisvės ko voje siūlo tik išnaudoti sąlygas ir susidariusias progas, lietuviškoji sąžinė įpareigoja už sąlygų sudarymą patiems kovoti. Ir vėl seka klausimas: ar PLB valdyba ir seimo vykdomasis komitetas pramatė išmintingai suplanuotus žygius į Washingtoną priminti vyriausybei, jog JAV Kongresas pageidauja Baltijos valstybių laisvės bylą perkelti į Jungtines Tautas.

Vykstant seimui, respublikonai ir demokratai jau bus nominavę savo partijų kandidatus į JAV prezidentus. Laisvės kovos metai įpareigoja, kad abu prezidentiniai kandidatai pasirodytų Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo kalbėtojų tribūnoje. Jei to nebus padaryta ir neišnaudota rinkiminių metų aukštinė proga, krisime žemiau už defetistiškus pragmatistus-tapsime paprasti žioplai!"

Parašyta gražių ir vertingų žodžių. Siūlymas pasibelsi į Jungtinių Tautų vartus Čekoslovakijos įvykiai akivaizdžiai rodo kiek tas triukas gali būti naudingas. Šiuo momentu laisvės siekianti Čekoslovakija nerado atgarsio pasaulio sąžinėje, ar didesnį atgarsį rastų Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo rengėjų pasibeldimas į Jungtinių Tautų vartus?

Šiek tiek susipažinus su amerikiečių vidaus politika pastebėsime, kad ne tik prezidentiniai kandidatai, bet ir žymiai mažesnio rango renkami į abiejų partijų atstovai nesueina į vieną vietą kalbėti. Taigi, jeigu prezidentinių kandidatų PLB seime kalbų neišgirsime dar netapsime paprastais žioplais.

Toliau J. Pakalnis rašo: "Seimo atstovų pareiga į New Yorką atvykti su išmastytomis bei išstudijuotomis idėjomis, seimo organizatorių pareiga-skirti pakankamai laiko su daryti ir kitas sąlygas toms idėjomis pilnai apsvaistinti ir padaryti atsakingus sprendimus. Sprendimai daromi sekantiems penkeriems metams.

Labai teisinga. Tik gaila, kad seimo reikalus nepadarė gyvu. Seimo programa perkrauta parengimais ir jau dabar aišku, kad neliks pakankamai laiko organizaciniam PLB klausimams gvildinti. Iš dabartinės PLB valdybos to ir tikėjimės.

Seimininkų nuotaukų pagautas JAV LB centro valdybos pirmininkas Bronius Nainys rugpjūčio 19 d. Drauge dėsto apie Pasaulio lietuvių bendruomenės seimą ir visuomenę. Ir pradeda, kad "visi lietuviai privalo rūpintis šio seimo pasisekimu". P. Br. Nainys iš karto nusiplauna rankas, nes jeigu seimas praeis blankiai, tai ne rengėjai ir programos sudarytojai kalti, bet visi lietuviai.

Tame pačiame straipsnyje p. Br. Nainys neapseina be pamokymų ir apie demokratiją. Jis rašo: "Nors demokratija nėra tobula visuomenės susitvarkymo būdas, tačiau ji yra labiausiai atitinkanti laisvo žmogaus prigimčiai, suteikianti teisę ir laisvę. Demokratijos stiprybė yra pačioje visuomenėje, žmonėse ir jų pačių apsisprendimuose, bet ne nuo kalno kilmingesnių, turtingesnių ar galingesnių padiktuotose įstatymuose". Ir toliau apie demokratiją p. Br. Nainys rašo: "Demokratinės santvarkos pirmoji būtinybė yra nutarimas, kuris tačiau, kaip reikšmingas, svarbus ir geras būtų, savaime dar nieko nereiškia. Tuojau po nutarimo turi ateiti antroji demokratijos būtinybė, nutarimo vykdymas. Kad ir blogas, bet įvykdytas nutarimas yra daug geresnis už patį idealiausią, bet neįvykdytą (mūsų pabrūkta, Red.)". Tai štai kam skirti, per pusę straipsnio išvesti, pamokymai apie demokratiją.

Pažiūrą, kad blogo nutarimo įvykdymas naudingesnis nei gero neįvykdymas, dėstoma paties JAV LB centro valdybos pirmininko, verčia susimastyti pačia centro valdybos veikla. Tolimesnės ir netolimos praeities p. Br. Nainio, kaip visuomenininko, pareiškimai paliko didelį kartelį jo bendradarbių, demokratinio keliu išrinktų, tarpe ir žymų randą bendruomeninėje organizacijoje. Blogai kai nutarimai nevykdomi, bet žymiai blogiau, kai daromi ir vykdomi blogi nutarimai. Blogų nutarimų vykdymo turėtų vengti kiekvienas visuomenininkas, o juo labiau centro valdybos pirmininkas.

Toliau p. Br. Nainys rašo: "Kiek esame judrūs ir energingi nutarimams padaryti, tiek esame apsilėdę ir nepaslinkus juos vykdyti. Gi nepaklusnumas ir nesikaitymas, ypač žemesniosios institucijos su vyresniąja, dažnu atveju net žemesniąją įstatymais paskyrimas, yra pasiekęs didžiausio absurdo". Ar ir blogus nutarimus žemesnioji institucija turi vykdyti?

Ir pabaigai norėtume priminti, kad p. Br. Nainys pažvelgtų ir į tą JAV LB įstatų dalį, kur paryškina bendruomeninės sąvokos, tuomet nesusimaišytų apylinkių ir apygardų nariai, LB institucijos bei nariai ir laisvojo pasaulio lietuviai.

Dėmesio vertas PLB seimo klausimu rugpjūčio 21 d. Drauge išspausdintas Jurgio Dauburio straipsnis, kuriame autorius stato klausimus delegatams ir į juos laukia atsakymo seimui pasibaigus. J. Daubury rašo: "Seimui pasibaigus Lietuvių Bendruomenės nariai apgydą suvažiavimuose ir apylinkių susirinkimuose iš New Yorko grįžusiems delegatams turėtų kelti, o delegatai sugebėti atsakyti į šiuos klausimus.

1. Ar PLB seimas pritaria dabartinei laisvinimo institucijų organizacijai? Jei pritaria, tai kuo tą struktūrą pateisina, jei nepritaria, tai kokių reformų pageidauja?

2. Ar PLB III seima pritaria dabartinei kovos už Lietuvos laisvę strategijai, jei iš vis kokią strategiją turime. Jei išdirbtos ir suderintos strategijos nėra, kokių žygių seimas ėmėsi tokiai strategijai išdirbti?

3. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė JAV Lietuvių Bendruomenė ir Kanados Lietuvių Bendruomenė yra sig-

Nuo š. m. rugpjūčio 4 iki 11 d. Vasario 16 Gimnazijos patalpose, Huettenfelde, įvyko Studijų Savaitė. Paskaitas laikė prof. Dr. Z. Ivinskis (Bona), R. Spalis (Halifax), kun. prof. Dr. P. Rabikauskas (Roma), R. Bačkis (Paryžius), senjoras kun. A. Keleris (Bremenas), dipl. inž. J. Vilčinskis (Londonas), Dr. J. Grinius (Muenchenas), Dr. K. J. Čeginskas (Uppsala), St. Lozoraitis, jaun. (Roma), kun. A. Rubikas (Arnsdorf). Be to, įvyko simpoziumas vadovaujant V. Banaičiui. Aktorė Aldona Eretaitė (Kiel) recitavo "nuo Maironio iki Brazdžionio".

Ta proga ten dalyvavo ir dalis senesnio amžiaus veikėjų ir Lietuvos Kūrėjai-Savanoriai.

Studijų Savaitės dalyviai iš kairės: J. Čekauskas, J. Kriščiūnas, P. Gudelis, Dr. P. Radvila (iš Šveicarijos), E. Simonaitis, J. Norkaitis, Dr. J. Grinius, J. Glemža, J. Černius, Dr. P. Karvelis, Dr. A. Rukša, senj. kun. Keleris, Trūksta pulk. Lanskoronskio (Bruselis) ir dipl. inž. J. Vilčinskis (Londonas), kurie jau buvo išvykę.

Atviras laiškas "Pasaulio Lietuvio" redaktoriui

Gerb. Pasaulio Lietuvio "Redaktoriau,

"Pasaulio Lietuvio" Nr. 35, balandžio-gegužės mėn. laidoje, "Šios dienos ir ateities rūpesčiai" skyriuje radau trumpą užuominą (vos iš dešimties eilučių) ir mano ilgą, keliasdešimties puslapių rašinį "Melskis protėvių kalba". Iš Jūsų paduotos žinėlės susidarė išpušis, jog "Melskis protėvių kalba" sugesti yra tik mano, kaip pavienio asmens, su projektuota. Ten rašote: "Autoriaus manymu..." ir t. t.

Tai ne tiesa. Rašinyje pateikiau lietuvių, ir taipogi jau tik iš vardo "lietuviškais" belikusius šeimų galvų pasikalbėjimus bei aimanas. Bazavauši Brazilijos lietuvių išvadomis, ypač su tų šeimų galvomis, kurių vaikučiai buvo patikėti mano glo bai bei lietuviškam auklėjimui. Kad "Melskis Protėvių Kalba" mintis nėra mano, apie tai kalbėjau savo rašinio pradžioje. Tikriausiai nepastebėjote ir todėl tam rašiniui jokios eigos nepaskyrėte. Tenka apgailestauti, nes tuomi tapo apvilti tūkstančiai lietuvių iš Pietų Amerikos. Taip sakau, nes ir Kolumbijoje radau savakraujus kunigus spėjusiais išvirsti sielai svetimais, o "saviškiais"-tik svetimtaučių dvasiškius.

Iš spaudos aimanų bei aprašymų aiškėja, jog tokia mūsų religinė padėtis randasi ir Venecueloje, Argentinoje, Urugvajuje. Žodžiu visame P. Amerikos kontinente, kaip per dėm katalikiškame, nes svetimtautį kunigą "pasirūpinti mūsų sielų ganymu" įpareigoja mūsų priklausomybė tam pačiam tikėjimui.

"Melskis Protėvių Kalba" bažnyčiai pasiūlymo autoriaus Jums nurodyti jau nepajėgčiau, lygiai kaip ir nebegalima nustatyti melioidžių autorių-virtusiomis liaudies dainomis. Manau, kad visa paslaptis glūdi tik mūsų nedrąsoje ir nesusivokime, kurie neleidžia prieš "savąjį" tikė-

jimą viešai prašnekti. Kas liečia tikėjimą, tai mums vis dar atrodo daug "prasmingiau" prabilti viešai apie ligos reiškinius, bet ne ligos priežasties pašalinimą viešai paku mentuoti, kad ir Vatikanas pasiklausytų galėtų.

Nedžiugina ir Jūsų palankus sakinelis, kuriuo užbaigėte užuominą, kad: "Šia linkme turėtų būti pradėta plati akcija". Kada iš redakcijos pusės tik tiek susidomėjimo tepareiškta, tai taip ir lieka nebaišku kaip suprantama tos "plačiosios akcijos" pradžia? Kas gi ją pradės, jei redakcijai patiktas rašinys nepateikiamas visuomenės susipažinimui? Bent uždariems PLB posėdžiams susipažinti raštas galėjo būti pateiktas, jei jau PL puslapiu riboti ilgesniems rašiniams.

Tiesa, mano rašinys atsiduoda karingumu. Tokie rašiniai redakcijoms nepakeliami. Bet, tikiu nuoširdžiai, po sėdžiautojų moralės jis nebūtų pateiktas ar pagadinęs. O "karingas" jis

išėjo todėl, kad duageliui jau atrodė yra atėjęs laikas ginklais pažvanginti, kai mandagiomis diplomatinėmis kalbomis jokių susitarimų nebepasiekama. O iš kitos pusės, Lietuvių Chartoje nerandame prasarimo, kad turėtumėm pasikliauti religijos kryptimi, ar atsiduoti bažnyčios vadovavimui visu kūnu ir siela! Ir taip gi neturime jokio susitarimo su Vatikano, kuriuo būtumėm įpareigoti tylėti. Neturime ir mūsų organizacijų veiklas aprobusių išpėjimų, kad gerbtumėm tų vyriausybių susitarimus su K. Bažnyčia!

Taigi turime laisvas rankas bei pilną teisę ir pareigą aiškintis su K. Bažnyčia, kad šioji sustabdytų mūsų priauglio sutarptautinimą per Dievą! (Be: Dievo vardu). Taipgi bažnyčia nuolat tvirtina, kad mes esame pilnateisiais Kristaus Mistinio Kūno nariais. Ir šie žodžiai mus įpareigoja prašyti, kad ji mūsų vaikučius tik tėvų bei tėvų žemės kalba katekizuotų. Pirmąjį Šventosios Dvasios stebuklą gerbtų bei Šv. Rašto nurodymų laikytųsi savo avelių atžvilgiu! ir t. t.

Reiškiu viltį, kad Pasaulio Lietuvio redakcija dar suspės surasti būdą visuomenę supažindinti su ta "smulkia informacija apie religinę lietuvių padėtį laisvojo pasaulio kraštuose" dar prieš Lietuvos Laisvės Kovos Metų Kongreso rezoliucijų pasirodymą!

Nuolankiai Jūsų:
Jonas Kaseliūnas

JULIAUS PAKALKOS rūpesčiu ir lėšomis sukurta ir išleista meniška šliuoto stiklo jubiliejinių metų suvenyrinė lėkštė. Lėkštėje keraminiu būdu neišplaujamai inkrustuota cent re spalvota Lietuvos vytytis, viršuje lietuviška trispalvė, aplinkui lietuviškai ir angliškai įrašas "50 metų nuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo". Žalios įrašo raidės sudaro lyg vainiką, kuris yra papuoštas Klaipėdos, Vilniaus ir Kauno herbais. Herbai ir vytytis apvesti stambiomis aukso linijomis, taip pat ir lėkštės briauna, lyg rėmeliai. Visa lėkštė sudaro patrauklų spalvų žaislą, nes ir kraštus pereiną į švelnią mėlyną spalvą, o be to-pati lėkštė apipurkšta aukso dulkėmis, kurios susiliejusios su stiklu ir lėkštėje varant ryškiai atsispindi. Tas meniškasis darbas tinka dovanoms lietuviams ir amerikiečiams. J. Pakalkos adresas: 2817 W. 40 St., Chicago III, 60632.

NEW YORKE, š. m. rugpjūčio 11 d. dviejų juodukų buvo užpultas ir sunkiai sužeistas visuomenės veikėjas, Savanoris-Kūrėjas atsargos kpt. Juris Kiaunė. Ligonis sveiksta Dr. V. Paprocko priežiūroje.

LEO'S SINCLAIR SERVICE & GAS STATION

STABDŽIAI, SANKABOS (CLUTCH), TRANSMISIJOS (Standartinės ir Automatinės), TUNE UP'S ir MOTORŲ REMONTAS

5759 So. WESTERN AVE., kampas 58th St.

Sav. LEONAS FRANKKUS

Tel. PROspect 8-9533

J. I. B. vaistai Patentuoti Šveicarijoje. ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiškenas, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, atgauna natūralią plaukų spalvą MOTERIMS IR VYRAMS, 100 proc. garantuotai JIB vartodamas

nebūsi nei plikas nei žilas. Vartoti 8 unc. per 16 savaičių.

Kaina \$5.50. Užsakant siųsti Money order

J. I. B. LABORATORIA, 1437 So. 49 AVENUE,

CICERO, ILLINOIS 60650

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeiškite:

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue

Chicago 36, Illinois

Telef.: WALbrook 5-5671

Lietuvių statybos bendrovė

TURINTI DAUG METŲ PATYRIMĄ STATO REZIDENCIJAS IR APARTMENTINIUS NAMUS. BE TO, PARUOŠIA STATYBAI PLANUS.

PETRAUSKAS BUILDERS, Inc.

585-5285

Tragišką birželį prisiminus

(Iš P. Žičkaus kalbų Worcesteri ir Brocktone minint birželio įvykius).

Bet ir čia, laikraščių prenumeratorių skaičius mažėja vieniems išmirštant, o kitiems atsisakant iš meilės doleriui ir geram gyvenimui. Atsisakymui lietuviškų laikraščių ir knygų surandame įvairiausių patsiteisinimų.

Spauda yra mūsų dvasinis ryšys. Per spaudą mes bendraujame ir palaikome lietuvišką veiklą ir lietuvišką žodį. Tik reikia paieškoti būdų, kaip įtraukti mūsų jaunimą ne tik į spaudos skaitytojus, bet ir į bendrą darbą, kad tas bendravimas ir veikla nesustotų. Mes vyresnieji tam neturime būti abejingi. Tik savo darbo pavyzdžiais galime pritraukti jaunuosius. Kai mes kalbame viena, o darome kita, tada nieko neatsieksime.

Lietuviškos parapijos ir organizacijos

Lietuviškos parapijos ir lietuviai kunigai Amerikos lietuvių gyvenime išvarė didelę ir gilią vagą. Jeigu nebūtų sukurtos lietuviškos parapijos, daug lietuvių būtų nuėję pas lenkus ar kitur. Lietuviai tikinti žmonės, todėl jie būtų ieškoję Dievo žodžio svetimoj kalboj, svetimoj bažnyčioj, o tuo pačiu būtų atitolę nuo lietuvių. Tiesa, girdime iš kraštutinių patriotų kaltinimus, kad lietuviška bažnyčia jau senai vartojanti anglų kalbą ir nutautinanti lietuvius. O kas būtų atsitikę, jeigu lietuviai kunigai nebūtų to darę? Amerikoje gimę ir užaugę lietuviai katalikai, kurie silpnai moka, o kiti ir visai nemoka lietuvių kalbos, būtų nuėję kitur ne todėl, kad to norėtų, o dėl kalbos nemokėjimo. Dabar nors ir ne lietuvių kalboje, rinkdamiesi lietuviškas bažnyčias, jie vis dar bendrauja su lietuviais. Kodėl nemoko kalbos? Čia jau būtų atskira ir didelė tema. Tiesa, atsiranda vienas kitas lietuvių kilmės kunigas, kuris nenori nieko girdėti ir žinoti apie lietuvių ir jų kalbą. Ačiu Dievui, tokių yra labai mažai.

Mums reikalingi visi lietuviai, net ir tie, kurie nemoka lietuviškai, bet jeigu jie prisimena ir jaučia, kad yra kilę iš lietuvių tėvų. Tokie, bendraudami su kitais, gali atlikti didelį propagandinį darbą Lietuvos labui. Užsidarymas tik savo tarpe yra lyg karstas, iš kurio nieko netaisoma ir nebegalime prisikelti. Reikia būti praktiškiems ir eiti su gyvenimu ir į gyvenimą. Žinoma, kalba yra labai svarbus faktorius. Tik gimtąja kalba galima gerai pažinti, suprasti ir įsijauti į savo literatūrą ir kitas tautos gyvenimo apraiškas. Bet dirbti savo tautai, galima ir nemokant kalbos. Airiai užmiršo savo kalbą, bet visados buvo ir yra airiai. Po šimtų okupacijos metų jie atgavo savo nepriklausomybę, o dabar bando atgaivinti ir savo kalbą. Taip ir mes, nebijokim kirsti langą

į šviesą: muzikai, dailininkai, rašytojai ir kiti kultūrininkai, nebijodami pasisakyti savo kilmės, eikite į pasaulį, dalyvaukite jame nors ir ne savo kalboj, o tuo pačiu jūs garsinsite ir lietuvių tautą.

Taip pat didelį darbą atliko lietuviškos organizacijos. Jose vyko lietuviškas bendravimas ir lietuviška veikla. Jos yra labai reikalingos. Tik jos neprivalo skaldyti lietuvių ir kovoti tarp savęs. Tremties ir emigracijos paskirtis yra ne tik palaikyti savo gyvybę, bet visomis jėgomis padėti tėvų kraštui Lietuvai.

Gražūs reiškiniai mūsų koncertai dainų ir šokių šventės, vaidinimai ir net operos. Tai mūsų dvasinio ir organizacinio bendravimo duona. Kol ją valgysime, tol dirbsime Lietuvai. Bet tai yra tik mūsų pačių tarpe. Norint išeiti į platesnį gyvenimą, reikia ir plačiau žiūrėti.

Mūsų, Amerikos, o gal ir viso pasaulio jaunimas

Visais laikais jaunimas ieškojo savo kelių ir idėjų, visais laikais jis buvo veržlus ir priešinosi ar nesutardavo su senimu. Tačiau tas jaunimas paisė moralės dėsnį, o savo jaunoms ar net revoliucinėms idėjomis ieškojo naujų kelių ir gyvenimą naujo gėrio, naujo grožio ir naujų idealų. Šių dienų jaunimas yra skirtingas ir metasi į kraštutinumus. Grožis ir gėris jam nebeegzistuoja. Vaikščiojimas skuduruose ir nesiprausimas nėra nei gražus, nei geras. O apie pačią moralę šiandien sunku ir kalbėti. Šių dienų jaunimas naikina, griaua ir degina mokslo institucijas, atsisako pagarbos vyresniems, tėvams ir eina prieš visus jų varžančius įstatymus. Jų ideja, sakykime, anarchija. Ir mes žinom iš kurios idėjos ateina. Tai komunistinės dvasios mokslas. Kai nebėra moralės, kai nepripažįstami įstatymai ir einama prieš juos, tai kelias į komunistinę. Nesakome, kad visas jaunimas yra toks, bet aktyvesnieji. Pradžiūtomis idėjomis davė kai kurių universitetų kai kurie profesorai. Jie žavėjosi Maskva ir viskuo, kas iš ten ateina. Tą jie pradėjo skiepyti ir jaunimui. Anglų žurnalistas Ronald Harker lankė daugelio kraštų ir daugelio universitetų studentus ir kalbėjosi su jais. Ten jis ir gavo atsakymą iš kur tos idėjos ateina. Šalia to, kaip jis rašė, kita dalis jaunimo eina tuo keliu tik todėl, kad kiti eina, be to, jie nori išlieti savo energiją, visai neturėdami supratimo, kad dirba kitiems.

Mūsų lietuviškas jaunimas, ačiu Dievui, dar nėra perdaug užsikrėtęs tomis idėjomis. Tačiau jau yra tokių kurie vis delto suka kairiojo liberalizmo keliu. Jie kalba daugiau už amerikietiška, o gal net už tarptautinį žmogų. Pagal kai kuriuos iš jų, senos idėjos ir tautos turi išnykti. Esą reikia formuoti naują tarptautinį žmogų. Lietuva ir lietuviai jiems jau yra lyg tam tikru mirazū, arba

net pasenusių pažiūrų išsigalvojimas. Mažoms tautoms tokios idėjos yra greito išnykimo kelias.

Čia paminėjome tik kai kurias gyvenimo apraiškas, kurios liečia ir mus. Dabar galime pažūrėti ir į Lietuvos nepriklausomybės atstatymo galimybes, o taip pat ir lietuvių išlaikymo tremtyje galimybes, perspektyvas ir darbą.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymu tikime. Jis įvyks tarptautiniams įvykiams labiau išsikristalizuojant. Mes žinome, kad dėl Lietuvos niekas karo neskelbs ir nekariaus, kaip nekariavo jos apgynimui. Tačiau šių dienų pasaulis yra neramus. Ir mums būtų daug blogiau, jei gu jame būtų visiškai tylą. Tie neramūs įvykiai visame žemės kamuolyje rodo, kad žmonija yra nepatenkinta, kad turi ateiti kas nors nauja, geresnė, o tuo pačiu ir duoda vilčių laisvei. Neramumų kurstytojai yra komunistai, bet žmogaus ir tautų laisvės troškimas yra stipresnis už jų propagandą ir veiklą visus. Nors ne taip lengvai, bet nuo Maskvos pasitraukę Jugoslavija, Albanija, Kinija, Rumunija ir Čekoslovakija. Reiškia, kad komunizmas nėra vienalytis. Tai geras ženklas. Anksčiau ar vėliau komunistinė Kinija ir komunistinė Rusija turės susikibti, nes vieniems reikia erdvės ir duonos, o kiti turi erdvę kur galima užsiauginti ir duoną. Jeigu Amerika tada bus galvojanči ir nesilaikys Maskvos skverno, pasaulio problemos galės būti išspręstos ilgesniam. Mus lietuvius gasdina ne tiek pats komunizmas, kiek rusiškas imperializmas. Tačiau iš istorijos žinome, kad daug ir didelių valstybių išnyko, todėl išnyks ir šių dienų baisios imperijos ir jų satarpai. Šiame atominame amžiuje tas gali įvykti greičiau, nei manome ar atrodo.

Mūsų tremties ir visų laisvajam pasauliui gyvenančių lietuvių pareiga – būti Lietuvos garsiakalbiais ir pranešėjais ir rodyti pasauliui, ką mes išgyvenom ir žinom, ir ko kiti nežino.

Mūsų priauganti karta pamiršta lietuvių kalbą. Tarpusavyje jie daug kur kalba angliškai. Gaila. Tam kaltė yra gal mūsų pačių, kad per mažai dėmesio kreipiame į juos, o svarbiausia – aplinka ir sąlygos, kuriose gyvena. Dabar mūsų pareiga, kad jie ir angliškai kalbėdami neužmirštų Lietuvos. Turime daug jaunimo, kuris baigė mokslus Amerikoje. Kiti turi aukščiausius mokslo laipsnius ir dirba intelektualų tarpe. Tegu jie išnaudoja visas progas Lietuvos bylai. Mes ir visi lietuviai bus jiems už tai dėkingi.

Senoji lietuvių karta padarė daug. Jie pristatė bažnyčią, mokyklą, pristeigė organizacijų ir laikraščių, o taip pat visokeriopai padėjo atsistatinti Lietuvai. Neturime to pavyzdžio užmiršti ir dabar. Tik žiūrėkime, kad mūsų pinigai, darbas ir sukurios institucijos neatitektų svetimoms. Jeigu turime susitaupę ir neturime kam reikalingam palikti, ir jeigu mūsų amžius artėja prie baigos ribos, užrašykime lietuviškiems reikalams. Tada mūsų gyvenimas turės prasmę, o mūsų vardai liks gyvi ir po mūsų. Net skaudu, kai

"Vilniaus Vizija". Iš rengiamos Mik. Ivanausko Liepsnos Tapybos parodos Cicero, III.

kartais matome, kad miestai ar kas kiti pasiima mūsų brolių ir sesių sunkiai uždirbtus pinigus. Būkime praktiški.

Pabaigai. Turime daug organizacijų, bet jų nariams iškeliaviant amžinybėn, jų skaičius mažėja. Turime daug laikraščių, jų prenumeratorių skaičius mažėja ne vien dėl mirties, bet ir dėl meilės doleriui ir gerbūviui. Taip jau yra, kada mūsų kūnas pilnesnis, tai širdis sunkiau pasiekia ma. Todėl nelaidokim savo spaudos, kol ją galim išlaikyti. Bandykime įtraukti į spaudos darbą jaunąją kartą. Tegu jie skaito, rašo, tegu ateina ir vadovauja lietuviškoms organizacijoms.

Ruošiama Lietuvių Enciklopedija angliškai. Tai labai svarbus darbas. Privalome ją užsisakyti. Jeigu mums ji nebus reikalinga, tai bus reikalinga priaugančiai kartai. Jos išleidimui gal būtų net nereikės mokesčių, suraskim ar būkim jais. Pirmiau per laikraščius, raginu ir čia, kad būtina Lietuvos istorija anglų kalba. Svetimomis kalbomis Lietuvos istoriją rašė svetimai ir iškraipė mums labai nepalankia prasme. Reikia ją atitaisyti. Tą darbą gali atlikti tik mūsų istorikai. Bet jie jau sensta, o priauglio nesimato. Todėl paskubinkim išleisti ir aprūpinkime universitetus ir viešąsias bibliotekas. Bet ir čia reikalingas mecenatas ar mecenatai. Yra spausdinamas Lietuvos etnografinis žemėlapis. Tokio neturime, net būdami laisvi ir jis labai reikalingas Lietuvos bylai, o taip pat ir lietuvių jaunimui, parodyti kur gyveno lietuviai ir kokia buvo Lietuva. Jos išleidimui sponsorius yra. Kad apginti ir išrodyti jog tai buvo Lietuvos žemė, reikia atskiro veikalo. Toks veikalas yra parašytas, jis liečia Mažosios, Pietų ir Rytų Lietuvos vietovardžius, vandenvardžius-reiškia upių ir ežerų vardus. Jo išleidimui reikia apie \$5000. To sponsoriaus

trūksta. Jeigu atsirastų žmogus ar būrys žmonių, kurie apmokėtų išleidyti šį veikalą, turėtų žmonių vardai likti amžini ir būtų išleistas svarbus veikalas. Lietuviai Lietuvoje to padaryti negali, nes okupantas dalį mūsų žemių prisiskyrė sau, o dalį kitoms respublikoms. Šalia aukščiausio pasakymo, lankym lietuviškas pamaldas, kur kunigas prisimena Lietuvą, lietuvių, lietuvių kalbą, nes ir čia yra mūsų lietuviško bendravimo dalis.

Bandžiau paliesti nors labai trumpai, bent dalį svarbių mūsų gyvenimo reikalų. Tikiu ir žinau, jog dauguma tikime Lietuvos ateitimi ir jos prisikėlimu. Todėl ir mūsų inasas ten turi būti. Kaip geras vaikas neatsako savo tėvų, taip geras žmogus neatsako savo tautos. Tai ir yra mūsų šio minėjimo proga pluoštas minčių, apie kurias galime pagalvoti: kaip, kada ir kuriuo būdu galime ir mes prisidėti prie jų.

(P a b a i g a)

Joną KARDELĮ, Neprikl. Lietuvos redaktorių, švenčiantį deimantinį jubiliejų, sveikiname linkėdami sveikatos ir ištvermės.

Dievo Paukšteliai

(Tėsinys)

L. VENCKUS

Pasikankinę dvi ilgas savaites Seedorfe, išdžiūvę nuo alkio ir suvarę nuo blogo gulėjimo ant sanitarinių narų be čiūžinių, anksiti pirmadienio rytą po sekminių išvykstame. Po pietų pasiekiamė Cuxhaven uostą. Dieną prieš tai abu su Pranu buvome suorganizavę ekskursiją į Spakenbergą pas šeimas. Miestelyje suradę vokių, kurie turėjo transportinį sunkvežimį, išnomavome jį su šoferiu už nemažą kiekį cigarečių. Visų vykti norinčių negalėjome sutalpinti, tad neturintieji artimesnių giminių Spakenberge turėjo pasilikti Seedorfe.

Tai buvo mūsų paskutinis atsisveikinimas su Spakenbergo stovykla.

Cuxhaven pasiekėme traukiniu. Ten gavome užkąsti ir ilgai dar trukome, kol atlikome visokius formalumus, kurie turbūt visur panašūs, prieš lipant į laivą. Pagaliau iš didelio angaro, savo mantą nešini, priartėjome išėjimui prieplauką. Čia pamatome "savo" laivą, kuris mus per Šiaurės jūrą perkels iš mūsų kelionės tikslą-Angliją.

"Empire Lance", gal kokių 4000 tonų talpos prekinis laivas perdirbtas kariuomenės transportavimui. Užlipus ant dėnio, kiekvienam pagal raidę ir numerį nurodoma vieta kur eiti. Man pasitaiko apatinis dėnis. Kajučių nėra, bet didelės bendros patalpos išrikuotos eilėmis lovų, kurių net trys aukštai, viena ant kitos sukalotos (Bunk-Beds). Mano lova pačioje palubėje. Vos spėjus šiek tiek apsižiūrėti, kur čia patogiau pasidėti, jos savo menką čemodaną, mus šaukia ant dėnio. Čia visiems išduodamos plaukimo arba gelbėjimosi liemenės. Visi turime jas užsidėti, kad reikalui atėjus mokėtumėm jomis pasinaudoti.

P l a u k i a m e

Mušdamas dusliai skambantį žalvarinį gongą, balta prijuoste apsirišęs žmogus kviečia visus vakarienei. Pirmą kartą angalai mūsų šeimnininkai. Ant stalų randame jau padėtas lėkštes, kurios paklotos po vidutinę riekelę konservuotos jautienos ir laržovių. Keturių vietų stalo viduryje prikrauta lėkštė duonos.

Su mūsų laivu iš Vokietijos atostogų į namus plaukia nemažas skaičius britų karių. Jie vakarienei irgi susirinko toje pačioje laivo valgykloje ir užima atskirą vietą. Tik vienas kitas jų užkanda. Daugumas nustumia savo lėkštes į šalį visai neparagavę Corned Beef. Dabar jie sau sėdi, rūko ir, besišnekučiuodami, gurkšnoja savo pamiltą baltintą arbatą. Dypukų alkanį žvilgsniai keliauja per jų stalus, bet anglams, turbūt, nė galvon neatėjo mintis pasiūlyti savo nepaliesto maisto. Juk sotas alkanas neatjaučia. Kai po pusvalandžio kariai jau pradeda išsivaikščioti, iš virtuvės ateina du vyrai, surenka lėkštes nuo stalų ir nesunaudoję maistą sumeta į šiukšlių dėžes. Tuojau pat jas nusivelka prie laivo krašto, užkelia blekinę dėžę ant turėklų ir visą joje surinktą maisto likutį išverčia į jūrą. Žiūrime ilgesingomis akimis į plūduriuojančias baltas riekes duonos. Šalia stovįs žemaitukas apmaudingai ištaria: -Pagatavas iš paskos sekt į jūrą.

Apie 10 val. vakaro sustaugia laivo sirenos. Atpalaidavę vieni nius trosus nuo krantinės kapstanų, mūsų laivas pamažu pradeda trauktis nuo krašto ir pamažu plaukiame jūros link. Nejužiomis temsta, nes žiūrint atgal kairėje pusėje matosi bojų ir laivų šviesos, kurių anksčiau nepastebėjau. Artėjant į šiaurės jūrą mums iš priekio atplaukia pora laivų ir taiko patekti į tas pačias Elbės žiotis iš kurių mes išplaukiame.

Lietuvius jautrus ir jausmingas. Visuomet savo džiaugsmą ar skausmą turi kaip nors išlieti, kad palengvinus krūtinę. Tolstant nuo Vokietijos krantų, nuo čia pasiliekančių šeimos narių, draugų ir pažįstamų ir, atsisveikinant su pačiu Europos kontinentu, daugelis buvo apimti savotiškos nuotaikos. Ir tokiais momentais viskas darosi savaime. Raginti nereikia. Kažkieno rankos palietė ant dėnio atsinešto akordeono klavišius. Tuojau pat kelios dešimtys jausmingų balsų susijungė į galingą, melancholiškos dainos skambėjimą. Sklinda balsai nuo denio tamsiomis bangomis į jūros naktį.

Plaukiant, ypač nakties metu, laivo "pulsas" aiškiai jaučiamas. Bet tas man visiškai netrukė miegoti. Tačiau anksti rytą staiga pabudau keisto jausmo apimtas. Iš kažin kur atsiradęs kamuolys ritinėjosi skilvyje, grąsindamas per gerklę išsokti. Sukandęs dantis iš savo trečio aukšto lovos karštausi žemyn, net į batus neįsispyręs, basas užlekiu laiptais aukštyn į denį. Vos tik spėjau. Čia pat prisijungiu prie nemažo skaičiaus jau "i Rygą važiuojančiųjų". Pasirodo, kad kai kurie vi-

sai miegoti negalėjo ir visą naktį ant dėnio prasėdėjo. Tai buvo pirmutinis jūros ligos pasireiškimas ir pergyvenimas daugeliui, tarp jų ir man. Tačiau, kiek pabuvus ant dėnio, gavus ryto vėjelį ir pasirodžiusi saulė greit mus vėl atgaivino ir jau duodamus pusryčius valgėme su geru apetitu.

Idomų malonumą apturėjome kai mums plaukiant visiems buvo liepta sustoti eilėn prie stalo, kur kiekvienam buvo išmokyta po penkis šilingus. Kaip į kokią didelę brangenybę žiūrėjome ir vartėme nematytus angliškus pinigus. Daugumas gavome po dvi sidabrinės monetas, bet iš jų ir gudriausieji niekaip negalėjo suskaičiuoti kiek čia šilingų. Nežinančiam šilingų ir pensų sudėties nelengva patikrinti.

Lygiai po 24 valandų plaukimo pasiekėme savo paskirties uostą-Hull.

Lauke jau apytamsu ir mūsų išlaipinimas atidedamas. Per vertėją mums pranešama, kad šią naktį dar nakvosime laive. Nežinomi mums Dievo keliai. Prieškariniais laikais, dirbdamas savo gimtame Klaipėdos mieste laivininkystės bendrovėje, "United Baltic Corporation" (Suvienyti Baltijos Korporacija) kas savaitę tekdavo būti uoste ant laivų. Tekdavo sudaryti prekių važtaraščius arba kaip juos tada vadindavo "konosamentus" (turbūt paimta iš anglų žodžio Consignment) eksportuojamoms "Lietukio" ir "Maisto" bei "Pienocentro" gėrybėms, kurios mūsų linijos laivais iš "Lietuvos Eksporto" krantinės Smeltėje, arba pačiame uoste būdavo pakraunamos į laivus, kurie šitas prekes veždavo į Hull ir Newcastle uostus. Čia kai kurios prekės būdavo perkraunamos į kitus laivus ir vežamos net į Suezio kanalo rajoną, į Port Said ir į, tuomet dar britų valdomą, Palestiną. Tačiau didžiulia prekių pasilikdavo britų suvartojimui.

Anais laikais, žiūrėdamas iš sviesto statinaičių paskirties uostų užrašus, dažnai svajodavau kada nors aplankyti Angliją. Dabar mano svajonė išsipildė. Tačiau niekada nebūčiau tuomet tikėjęs, kad man kada nors teks išlipti Hull uoste kaip benamiui klajokliui atvykusiam naujo gyvenimo ir apsigyvenimo beieškant.

Tą vakarą dar ilgai stovėjau ant laivo dėnio, žiūrėdamas į nakties apgaubto Hull miesto silietus.

Žmogus galvoja, bet Dievas vairuoja.

(P a b a i g a)

Mums rašo

THE BALTIC ARTS AND CRAFTS GROUP
IN ADELAIDE

EXHIBITION OF ARTS,
CRAFTS AND BOOKS
ADELAIDE, S.A.

NETINKAMAI ATSTOVAUJAMI
AUSTRALIJOJOS LIETUVIAI

V. RAGINIS

Sekmingesniai politiniams bei kultūriniam veikimui Australijoje yra sudarytas Federalinis Baltų Komitetas, kurio būstinė pastaraisiais metais randasi Adelaidėje ir didžiausiose Australijos miestuose – Sydneyje, Melbourne ir Adelaidėje, kur taip pat veikia dar ir vietiniai Baltų komitetai.

Federaliniame Baltų komitete lietuvių bendruomenės Krašto Valdybą atstovauja p. V. Linkus, o Adelaidės Baltų komitete – p. Juozas Lapšys.

Šiemet, Baltijos valstybių nepriklausomybės 50 metų jubiliejais proga, Australijoje buvo suorganizuota bendri minėjimai su plačiais kultūriniais, politiniais bei propagandiniais pasirodymais. Buvo sukurta daug parodų, koncertų ir kt., kurių tarpe buvo tikrai vykusių ir įspūdingų, kurie australų ir kitų tautybių visuomenėje padarė didelį įspūdį ir gavo nemažą atgarsį vietinėje spaudoje, televizijoje ir kt.

Adelaidėje, tarp kitų parengimų, buvo suorganizuota Baltijos tautų Tautodailės ir meno paroda sulaukusi didelį pasisekimą ir didelį lankytų skaičių.

Parodą atidarė Federalinio Senato senatė dalyvaujant daugeliui australų aukštųjų pareigūnų. Parodos metu buvo dalinama specialiai vietos Baltų Komiteto atspausdinta brošiūra su Baltijos valstybių žemėlapiu pirmame puslapyje. Tame žemėlapyje Lietuvos sostinė pažymėta ne Vilnius, bet Kaunas, o visos Vilniaus kraštas priskirtas Lenkijai, stambiai užrašant "Poland". Brošiūros su žemėlapiu atspausdinimo priežiūra priklausė Baltų Komiteto pirmininkui p. Juozui Lapšui, kuris pagal rotaciją dabar tam komitetui pirmininkauja.

Pastebėjęs tokį liapsusą, painfor-

mavau lietuvių visuomeninkus ir p. Linkų. Taip pat painformuotas buvo ir p. J. Lapšys. Buvo daroma pastanga, kad minėtos brošiūros platinimas būtų sustabdytas. Tačiau per Nepriklausomybės minėjimą Adelaidės miesto rotušės salėje p. V. Linkus pranešė, kad latvių ir estų atstovai nesutinka brošiūros išimti. Tada buvo kreiptasi į tame minėjime dalyvavusį Krašto Valdybos pirmininką p. Narušį, prašant tuo reikalu padaryti atitinkamą intervenciją. Jis toje pačioje salėje po minėjimo-koncerto, sušaukė Baltų komiteto posėdį, kuris mieliai sutiko minėtą brošiūrą išimti iš apyvartos ir tą sutvarkyti pavedė p. J. Lapšui.

Brošiūra oficialiai buvo išimta iš apyvartos ir iš savų tautiečių vienas kitas egzempliorius atgautas, bet australų ir kitų kitataučių rankose jie pasiliko.

Jau praėjo daugiau kaip mėnuo laiko nuo to įvykio, bet p. J. Lapšys visuomenei iki šiol nepaaiškino kokių būdu toji "klaida" įvyko nei atsiprašė. Taip pat jis viešai nepaieigė, kad tokiam žemėlapiui nepri-
taria.

Svarbiausia dar tai, kad, kiek man žinoma, šiemet besilankydamas Australijoje Vliko pirm-kas p. Dr. J. Valiūnas p. Lapšį yra paskyręs Vliko įgaliotinui.

Mes puikiai žinome, kad Lietuvai ateityje atgavus nepriklausomybę, vėl kil sienu nustatymo problemos. O toks žemėlapis pakliuvęs į lenko ar kito svetimtaučio rankas ir jam dalyvaujant kokio nors tarptautinės konferencijos ar komisijos, Lietuvai gali pridaryti daug nemalonumo ir atnešti žalos.

Kaip pateisinti tokį lietuvių politinės nuovokos neturėjimą?

Duokime eiga Lietuvos bylai

Kongresmanas McGregor ragina krašto administraciją imtis iniciatyvos JAV-bių Kongreso prarastos rezoliucijos įgyvendinimui.

"Jei kovojame už vietnamiečių laisvę, neturime pamiršti ir Lietuvos, Latvijos ir Estijos. JAV-bių Kongresas tuo klausimu aiškiai pasisakė, praradęs rezoliuciją (H. Con. Res. 416). Krašto administracija nieko nelaukdama turi imtis iniciatyvos tos rezoliucijos įgyvendinimui, duodama eiga Lietuvos, Latvijos ir Estijos bylai Jungtinėse Tautose", šiais žodžiais kreipėsi šiomis dienomis į krašto administraciją kongresmanas Clark McGregor (R. - Minn.), Rezoliucijoms Remti Komiteto narys. Šis ir kiti žymūs ir įtakingi amerikiečiai nuolat spaudžia JAV-bių vyriausybę Pabaltijo kraštų bylos reikalu.

Nauji Komiteto nariai

Vis daugiau ir daugiau žymių ir įtakingų amerikiečių įsijungia į Rezoliucijoms Remti Komitetą. Šiomis dienomis įsijungė vėl visa eilė. Iš labiau žinomų paminėtini: Roger D. Branigin, Indianos valstijos gubernatorius; Walter Knott, per visą kraštą žinomo Knott's Berry Farm (ūkio)savininkas ir administratorius, žymus ir įtakingas politikas ir visuomenininkas Kalifornijoje; kongresmanas Guy Vander Jagt (R. - Mich.) ir kt. Amerikiečiai noriai jungiasi ir Lietuvos vadavimo darbą. Tai turėtų būti paskatinimas visiems geros valios lietuviams šį žygi remti visomis išgalėmis.

Reikia darbo rankų ir paramos

Rezoliucijoms Remti Komitetas vadovauja visam šiam reikalui nuo to žygio pradžios 1961 metais. Pirmas laimėjimas buvo atsieltas kietu ir intensyviu darbu, pravedant garsiąją rezoliuciją (H. Con. Res. 416) Lietuvos bylos reikalu JAV-bių Kongrese. Atsiėksime ir galutinį laimėjimą, jei tik visi ir visomis išgalėmis prie to darbo dėsime. Tai tikrai konkretus darbas kovojant dėl Lietuvos laisvės. Nė vienas kitas veiksnys nėra išėjęs su konkretniu darbu!

Rezoliucijoms Remti Komitetui reikia ir darbo rankų ir paramos. Visos lietuvių patriotinės organizacijos ir jų padaliniai kviečiami pasikirti po asmenį, kuris nuolat palaikytų ryšį su Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybe ir organizuotų talką ir paramą šiam žygiui savo

Balfo Centro Valdyba su nauju reikalų vedėju kun. Pranu Geisčiūnu. Sėdi iš kairės: Pirmininkas kun. V. Martinkus, kun. P. Geisčiūnas, J. Gerdvilienė. Stovi iš kairės: Em. Čekienė, Br. Spudienė, Ant. Senikas. Nuotraukoje trūksta Dr. E. Armanienės, dr. Antano Škėrio ir A. Dzirvono.

KNYGOS

BALTS AND ARYANS (Baltai ir arijai) – tokiu vardu Indijoje šiemet yra išleista indų rašytojo ir kalbininko Suniti Kumar Chatterji knyga apie arijų (indų, iranėčių) kilminį bei kultūrinį ryšį su lietuvių ir latvių. Išleido Indian Institute of Advanced Studies, Simla, 1968, 200 psl.

Knygos autorius 1964 ir 1966 m. lankėsi Lietuvoje ir, matyt, yra nemažai pasinaudojęs tomis progomis Vilniuje pateikta medžiaga. Šalia mokslinės medžiagos knygoje esama nemaža ir publicistikos, ir tai ne tik apie lietuvių kovas prieš germaniškąjį "Drang nach Osten" – veržimąsi į rytus (tik ne apie Mas kvos veržimąsi į vakarus, ypač į Baltijos pajūrį), ne tik apie Gediminą, Algirdą, Kęstutį, Birutę ir Vytautą ("Lietuvos Aleksandrą Didįjį"), bet ir apie dabartinį Baltų kraštą "progresą tarybinės santvarkos sąlygose", kas, rodos, vargu ką turi bendra su knygos tema.

Pagrindinės temos nagrinėjime, R. Mirono liudijimu, gerai mokslinai ryškinami indoeuropiečių prokalbės, sanskrito ir lietuvių kalbos bendrumų bei skirtumų pavyzdžiai (nors

narių tarpe ir vietos lietuvių bendruomenėje. Visais reikalais rašyti: Rezoliucijoms Remti Komitetas, Post Office Box 77048, Los Angeles California, 90007.

IT

lietuviškuose tekstuose esą neišvengta rašybos klaidų). Be to, autorius atmetęs teoriją, kad Indija buvusi baltų protėvynė. Buvę atvirkščiai: arijai anksčiau gyveno dabartinėse baltų bei slavų žemėse, o vėliau pasitraukę į Rytus. (Tokia teorija ne šio autoriaus išrasta. Indijoje yra tokia legenda – padavimas, anot kurio indų protėvynė buvusi "kažkur prie Baltijos jūros"). (ELTA).

I Laisvę (Žurnalas). 1968 m. gegužės m. laida, Nr. 42(79). Šiame numeryje tilpę straipsniai: "Laisvųjų Dovanų Kenčiančiai Lietuvai" Dr. Z. Brinkis, "Vasario šešioliktoji ano meto tarptautinių santykių fono" Dr. Zenonas Ivinskis, "Bendruomenės klausimą ryškinant", Juozas Kojelis, "Veiksniai ir kitų darbai", Dr. P. Pamataitis, "Kovojančiams nepavargti", pašnekesys su kun. J. C. Jutkevičiumi, "Mums reikalingas apsisvalymas", Dr. J. Balys, "Vienybės mirasas", Vilnius Bražėnas, "Rašykite patys Lietuvos istoriją", Dr. P. V. Raulinaitis, "Aš ir Lietuva, ar Lietuva ir Mes?", Dr. J. Vainius, "Fondai ir fondeliai", Dr. K. Ambrozaitis, "Laisvojo pasaulio miskoncepcijos apie sovietų sąjungą", Dr. A. Damušis, "Auganti sovietų problema – nerusiškas tautiškas" Dr. V. Vardys, "Europa ant keturių Vulkanų ir jų išsiveržimas Lietuvoje" Dr. A. Ramūnas.

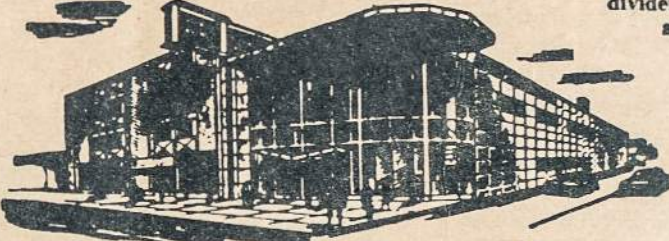
SKAITYK IR PLATINK

LAISVĄJĄ LIETUVĄ

Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
Antradi. nuo 9 iki 4 popiet
Trečiadi. uždaryta visą dieną
Ketvirtadi. nuo 9 iki 4 popiet
Penktadi. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštadi. nuo 9 iki 12:30 p. p.

Mokame aukštą
4 3/4%
dividendą investavimo
sąskaitoms

Chicago Savings bendrovės nauja padidinta įstaiga su dviem kėmais automobiliams užima 290 pėdų plotą. Tai viena įdomiausių mūsų klientų patogumui puikiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus pataravimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje – Marquette Parko apylinkės centre

Current Dividend up to 4 1/4%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

BRUNO KEPYKLOJE KEPA

LIETUVIŠKĄ DUONĄ

BRUNO KEPYKLA
Kas Valgo Bruno Duoną
Visad Žydi Kaip Agurkai!
Sav. BRUNO MACIANSKIS
3339 So. Lituanica Ave
Tel- CL 4-6376

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5% Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5 1/4% Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMACK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Laisvoji Lietuva

2618 WEST 71 STREET
CHICAGO, ILLINOIS, 60629
Tel. 476-3371

Kas iz KWZ

Kostas ir Vera STASIŪNAI

PRIE MĖLYNOJO EŽERO KRANTŲ

Šių metų liepos 27 d. (p. Antanas Būga, Voldemarų šeima ir aš su žmona) apšildome Čikagą. Po 4 valandų kelionės pasiekėme Grand Rapids, Mich. p. Stasiūnų rezidenciją. Ponai Vera ir Kostas Stasiūnai yra didelių žemės plotų savininkai Mėlynojo ežero pakrantėse. Ežeras nėra didelis, bet savo gražiomis pakrantėmis jau yra priviliojęs daug lietuvių. Vieną sekmadienio dieną, p. Stasiūno lydimi, aplankėme p. Malakauskų šeimą. Pas juos susitikome su savo senais pažįstamais: p. Rauba, kun. J. Žvirbliu, mielą priėmė Pr. Turūtą, p. Frajarių, Pregelaukų, Matulių ir daug naujų pažįstamų šeimų. Visi džiaugdamiesi gražiu oru ir paežerio krantais, pasivažiavę, apšildome p. Malakauskų vasarvietę. Vakaras buvo gražus ir dalis p. Stasiūnų artimųjų dar užsuko į jų "didį dvarą". Nors jau buvo vėlyvas vakaras, bet prie kavutės ir skėnių užkandžių, dar praleidome kelias valandas. Iš pasikalbėjimų su senais prieteliais paaiškėjo, kad jų dauguma yra išijungę į LB ir į savas lietuviškas parapijas. Didelį lietuvišbą darbą atlieka P. Turūta, kuris be atlyginimo jau ilgą metų eilę mokytojauja Lituanistinėje šeštadieninėje mokykloje. Lietuvių Bendruomenėje atsakingiausia ir uoliausia darbuotoja yra p. Puodžiūnienė, nors pirminku šioje kadencijoje yra dr. Ba-

lys, bet kiek teko nugarsti, visuo- met yra talkinamas p. Puodžiūnienės ir Pr. Turūtos. Prieš išvykstant buvome pakviesti p. p. Raubų ir Turūtos "pilin". Prie kavutės, praleistos valandos paliko neišdildomus prisiminimus. P. Raubienės namų gamybos krupnikas ir p. Turūtos nuo nežinomų laikų atkasta "plėčka" taip gerai mus nuteikė, kad grįžtant prie p. Stasiūnų mėlynojo ežero, nors jau buvo naktis, bet mūsų akys tikrai rodėsi mėlynos šviesos. Trečiadienio rytą atsisveikinome su ežeru ir p. Stasiūno lydimi atvykome į jo rezidenciją Grand Rapids, kur mus laukė p. Vera su karštu kugeliu ir visokiais kitais skanumynais. Pasivažiavę ir atsisveikinę su mieliais prieteliais p. Stasiūnais išvykome Čikagon.

Br. Macianskis

JONAS JASAITIS JAV LB Tarybos narys, Alto valdybos sekretorius rugpjūčio 16 d. Konservatorių klubo pakviestas skaitė paskaitą Clevelande svetimuose kraštuose gyvenančių lietuvių politinės veiklos klausimu. Paskaitoje J. Jasaitis plačiau palietė ir bendradarbiavimo su pavergtą tautą reikalus.

Dail. MIKALOJAUS IVANAUSKO liepsnos tapybos dailės paroda bus atidaryta š. m. rugpjūčio 31 d. ir rugsėjo 1 ir 2 dienomis, nuo 12 iki 9 v. v. Theodore Roosevelt School Gymnasium, 50th Ave., Cicero, Ill.

LIETUVA-EUROPOS NUGALĖTOJA. Vaizdai iš istorinio-kultūrinio filmo. Išleista knygos-albumelio pavidalu su 80 nuotraukų ir prof. A. Varno pieštu viršeliu. Autorius A. Gustaitis. Filmo redaktorius Povilas Jasiukonis. Gaunama pas knygu platintojus. Kaina 2,50 dol.

MARQUETTE PARKE parduodamas 6 kambarių namas. 3 miegamieji, dinette, gazo šildymas, nauji kilimai, potvinio kontrolė, 2 automobilių garažas, žemi mokesčiai. Apžiūrėti pagal susitarimą. Telefonas GR 6-3631.

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
LICENCIJUOTA LIETUVIŲ FIRMA
CGSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
3323 So. Halsted St. Tel. 254-3320
MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE
2608 W. 69th Str. Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th Str. Tel. WA 5-2737
E. Žukauskas
Didelis pasirinkimas medžiagų kostiumams, suknelėms, skarelėms, odos ir kitų prekių! Įsitikinsite!

APDRAUDŲ AGENTŪRA

APDRAUDŽIAM **NUO 16 IKI 80 METŲ** VAIRUOTOJŲ AUTOMOBILIUS PATOGIOMIS MĖNESINĖMIS IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOMIS

APDRAUSKITE SAVO TURTĄ - INVESTAVIMA "HOME OWNERS POLICY". IŠRŪPINAME VISUS KITUS APDRAUDIMUS PER TVIRTAS APDRAUDŲ B-VES. SAŽININGAI PATARNAUJAME VISAIŠ NAMŲ PIKMO IR PARDAVIMO REIKALAIŠ.

Juozas Bacevičius
BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave. Chicago, Ill. 60629
Val. kasdien 9-9 Prospect 8-2233 Šešt. ir sekm. 9-5

Juozas Bačiūnas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybai vadovavęs penkis metus. Nuotr. V. Noreikos

PASALIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS III SEIMAS įvyks š. m. rugpjūčio mėn. 30, 31 dienomis ir rugsėjo mėn. 1 ir 2 dienomis, New Yorke, Statler-Hilton - 32 & 33 Str.

SEIMO POSĖDŽIAI

Pirmasis seimo atidaromasis posėdis, rugpjūčio 30, 9 val. ryto - Schuyler room.

Iškilmingas seimo posėdis, rugsėjo 1, 3 val. p. p. - Schuyler room.

SEIMO BANKETAS

Rugpjūčio 31, 8 val. vakaro STATLER-HILTON, Terrace Ballroom.

IŠKILMINGOS SEIMOS PAMALDOS

Šv. Patriko katedroje, rugsėjo 1 dieną, 10 val. ryto, Fifth Ave., New Yorke

JAUNIMO MOTORKADA

Antikomunistinė demonstracija. Šūkis LAISVĖS LIETUVAI! Motorkados sutikimas: Flushing Meadows Park, N. Y. STATE PAVILION, Queens-rugpjūčio 31, 3 val. p. p.

FURBOLO RUGTYNĖS

Rugpjūčio 31 d., tuoj po jaunimo motorkados sutikimo, KISSENA PARK aikštėje.

MENO KŪRINIŲ (skaidrėse) PARODA

Rugsėjo 1 d., nuo 4, 30 iki 6, 30 val. p. p. PENNTOP SOUTH ROOM, Statler-Hilton, New York.

ORGANIZUOJAMAS LIETUVIŲ KOMITETAS NIXON ir AGNEW R E M T I

Vytautas Abraitis, Eugenijus Bartkus ir Leonardas Valiukas organizuoja platų, visą kraštą apimančią, lietuvių komitetą Richard M. Nixon ir Spiro T. Agnew kandidatūroms remti. Visi lietuviai, remią Nixon ir Agnew kandidatūras, kviečiami jungtis į šį komitetą. Tuo reikalu galima rašyti vienam iš komiteto pirmininkų. Jų adresai yra šie:

Mr. Vytautas Abraitis, 8 Tulip Drive, #3^T, Fords (Woodridge), New Jersey 08863.

Mr. Eugenijus Bartkus, 222 West Adams Street, Chicago, Ill. 60606.

Mr. Leonardas Valiukas, Post Office Box 77048, Los Angeles, Calif. 90007.

Visiems besikreipiantiems minėtu reikalu komiteto pirmininkai duos daugiau informacijos apie tą vienetą ir visą ateities veiklą.

PUIKUS PARENGIMAS

Š. m. liepos 20 d., Jonyno vasarvietėje, Sandūnuose, puikiai praėjo LTS Chicago's skyriaus suruoštas pobuvis-balius. Gausiam svečių būriui besivažiuojant, muzikantai savo žavėtinai puikiai muziką linksmino svečius pagrodami kiekvienam stalui atskirai po muzikos gabalėlį. Puikią svečių nuotaiką sugadino vienas iš pobūvio rengėjų, rodos vadovas, nukreipdamas nuo jam nepatinkančių svečių stalo muzikantus prie kito stalo, o jam pasipriešinusius svečius apibėrė viešai nesakomais žodžiais. Šis jo elgesys sugadino svečių pakilią nuotaiką. Ruošiant viešus parengimus geriau būtų tokių asmenų neskirti prie svečių priėmimo, nes jie tik pa kenkia viešiesiems subuvimams. Gal jis ir tinka būti v a d u, bet ne svečių priėmimui pobūviuose.

Svečias

NINDAUGO MAČIULIO piano rečitalis įvyks š. m. rugsėjo 7 d. 7, 30 val. vakaro Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

Mindaugas dabar turi 16 metų. Būdamas penkių su puse metų gavo stipendiją ir buvo priimtas į De Paul universiteto muzikos mokyklą, kurioje ir dabar studijuoja muziką.

Rečitalyje Mindaugui akompanuos pianistė Frances Činikas. Bilietai gaunami Marginiuose.

Lietuvių visuomenė prašoma gausiai atsilankyti į koncertą ir paremti jauną pianistą.

LIETUVIŲ TAUTOS genocido paroda, kurioje bus išstatyti dokumentai paryškinti nuotraukomis, rengia Amerikos Lietuvių Taryba vadovaujama Eug. Bartkaus.

E. Bartkus išseivijoje subrendęs veikėjas, Amerikos Lietuvių Taryboje atstovauja Lietuvių Tautinę Sąjungą.

TEODORAS BLINSTRUBAS JAV LB Tarybos narys, PLB Seimo atstovas, Lietuvių Tautinės Sąjungos pirm-kas vadovauja Alto organizacinei komisijai.

T. Blinstrubas Lietuvių Fondo pradinio augimo laikotarpiu buvo LF pirmininku.

ALRK VARGONINKŲ bei kitų lietuvių muzikų 8-gos 48 seimas įvyks sta 1968 m. rugsėjo 2 d. pirmadienį (Darbo dieną) Angelų Karalienės parapijoje 213 S. 4th Str., Brooklyn, N. Y.

Iškilmingos mišios bus 9 val. ryto, kurias laikys parapijos klebonas kun. A. Petrauskas, asistuojant muzikams kunigams V. Budreckui ir J. Pakalniškiui. Pamokslą sakys kun. J. Pakalniškis. Seimą globoja Angelų Karalienės parapijos klebonas kun. A. Petrauskas. Seime paskaitą skaitys kun. V. Budreckas. Visi vargonininkai bei kiti lietuviai muzikai kviečiami seime dalyvauti.

Šv. MONIKOS MENO Darbuotojų ATVANGA skelbtam Feljetono Konkursui jau gavo du feljetonus, pasirašytus slapyvardžiais.

Dail. ZENONAS KOLBA, Čiurlionio galerijos įkūrėjas, lietuvių tautos genocido parodos iniciatorius, baigia parengti genocido parodą išstatymui.

Z. Kolbai vadovaujant Čiurlionio galerijoje buvo sutelkta virš šimto meno kūrinių nepriklausomai Lietuvai.

A. A. ONAI PETKEVIČIENEI

mirus, jos vyrui POVILUI, sūnams JUOZUI ir ARMINUI, giminaičiams Antanui ir Baliui PETKAUSKAMS ir kt. giminėms gilią užuojautą reiškia

Vilniaus Krašto Liet. S-gos Chicago's Skyriaus Valdyba ir Nariai

BRIGHTON BAKERY

2457 WEST 46TH PLACE

CHICAGO, ILLINOIS 60632

Phone: VI 7-1250

Antanas ir Nijolė
MACKEVIČIAI
savininkai

Apsilankę

NAUJOJE MODERNOJOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

Čia gėrimus ir maisto produktus pirksite tikrai pigiai

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Importuota 5 žvaigždžių Graikų brend... 5th. - 4.98	5. Importuota Scotch Whisky... 5th. - 3.98
2. 3 žvaigžd. Prancūzų koniakas... 5th. - 4.75	6. Importuotas Cinzano Vermouth Bot. - 1.49
3. Populiari brand. import. iš Vokietijos 5th. - 4.98	7. Import. Bordeaux Raudonas vynas Bot. - .98
4. Import. Prancūzų brend... 5th. - 3.35	8. Import. Napoleon Vermouth Bot. - .98